

Nas tednik

Koroška

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

3. leto / številka 11

V Celovcu, dne 14. marca 1951

Cena 55 grošev

Kam plovemo?

Ce primerjamo številke avstrijskega izvoza in uvoza v letih 1949 in 1950, bi na prvi pogled mislili, da je nastal tu mogočen podvig. Računano v šilingih se je izvoz v tem času povečal za 103 odstotke, uvoz pa le za 44 odstotkov.

Da dobimo nekoliko bolj pravilno sliko, je treba, da primerjamo na podlagi cen, ki so veljale leta 1937. Na tej podlagi pa račun nanese, da se je izvoz v primeru z letom 1937 povečal za 1 odstotek. Dosegel je torej danes približno isto višino, kot jo je tedaj imel. Pri tem pa nikakor ne moremo trditi, da je bil gospodarski položaj Avstrije leta 1937 ugoden. Saj je tedaj ravno šla gospodarska kriza h koncu in je Avstrija bila posebej težko prizadeta, — kot se bo marsikdo še spominjal, — po „1.000-Mark-Sperre“, ki jo je odredil Hitler, da bi Avstrija „dozorela“ prej za „osvoboditev“. Vrh tega je zanimivo dejstvo, da je danes mnogo več zaposlenih (1937 je vladala brezposelnost). Iz tega sledi, da mnogo večje število delovnih ljudi ne ustvari nič več, kot je to storilo svojčas veliko manjše število zaposlenih.

Star pregovor pravi: „Kdor ne dela, naj tudi ne je.“ Po tem, kar smo prej povedali, bi za Avstrijo moralo veljati še to: „Kdor malo dela, naj tudi malo je.“

Zanka v vrtincu neurejene avstrijske gospodarske politike torej leži — po vsej to brez ovinkov — v premajhni donosnosti dela in ne toliko v nesocialni razdelitvi pridelanih dobrin. Če je morala vlada odrediti, da se skrči uvoz raznih surovin, bi morala tudi imeti korajžjo ljudstvu povedati: „Štedimo, ne moremo si vsega privoščiti! Višje plače so mogoče le, če se tudi več pridelava in če bomo več in bolj pridno delali.“

Pri proizvodih, ki jih Avstrija izvažala, je precejšen del neobdelanih surovin oziroma samo delno zgotovljenih izdelkov (Halbfertigfabrikate). V letu 1937 so ti znašali le 35%, leta 1950 pa že 42,5%. To se pravi, da kljub večjemu številu zaposlenih, sedaj ne odpade toliko dela na proizvode, ki jih izvažamo. Če bi hoteli izračunati padec v produktivnosti dela v primeru z letom 1937, bi prišli najmanj na številko 20 od sto.

Trdijo, da avstrijsko ljudstvo nima več tiste moralne višine, da bi znalo take potrebne žrtve preudarno vzeti na svoje rame. Zato se opotekamo ob vedno novih sporazumih o mezdah in cenah, ki težav v jedru ne odpravijo. Kaj naj še bo, ko gre razvoj v tej smeri, da se bodo ljudstva morala vedno bolj vračati k skromnosti, zadovoljiti se bodo morala z manjšim, da omogočijo ogromno oborožitev.

Zato postajajo vedno glasnejše zahteve, ki tirjajo odločnih korakov. Mnenja so, da je bolje pogumno se lotiti težav, ne pa jih zavlačevati, da je bolje ljudstvu povedati že sedaj vso resnico in ga pripraviti, da bo imelo dosti odpora pri težavah, ki prihajajo. „Cincanje“ pa, tako govore, pelje nujno v gospodarski polom. Ta pa bi vzel širokim množicam zaupanje v demokracijo; to bi bil najugodnejši trenutek, ki ga komunizem za svoj širši nastop pričakuje.

Kljub nujnosti se merodajni pri nas še niso odločili za kak važnejši korak. Edino, kar so se upali, je bilo to, da so uspeli držati cene kmetijskih pridelkov na nizki stopnji. Upravičeno se seveda kmetje vprašujejo, zakaj bi morali samo oni doprinesati žrtve (prim.:

Gospod minister je odgovoril

Poslanci VdU-ja so v parlamentu stavili nedavno zopet vprašanje glede dvojezične šole na Koroškem.

Prosvetni minister dr. Hurdas je sedaj na to vprašanje odgovoril pisмено. Iz ministrove izjave navajamo najvažnejše odstavke.

Šolska odredba je bila od provizorične deželne vlade sklenjena dne 3. X. 1945, torej v času, ko pristojnost zvezne vlade na Dunaju še ni segala na Koroško. Šele po sklepu Aliiranega sveta z dne 20. X. 1945 je Koroška zopet spadala v pristojnost zvezne vlade na Dunaju. Britanska zasedbena oblast na Koroškem pa je zastopala stališče, da je zvezna vlada postala pristojna za britansko zasedbeno cono šele z dnem, ko je zasedbena oblast objavila to dejstvo, kar se je zgodilo 1. februarja 1946.

Nadalje pravi minister v svojem odgovoru: Vrhovno ustavno sodišče je s svojim odlokom z dne 8. novembra 1948 v zadevi „odredba o dvojezični šoli“ priznalo odredbi zakonsko moč. Ker ima torej ta odredba postavno moč, je njena sprememba samo mogoča z avstrijsko postavo, ne pa z odredbo. Ker pa se ta torej veljavna postava tiče šole, njena sprememba po ustavi ni mogoča s sklepom deželnega zbora, temveč samo po sporazumnem sklepu deželnega in državnega zbora.

Na drugo vprašanje VdU-ja, je li vrhovnemu ustavnemu sodišču mogoče, imenovano odredbo, ki ima po prvi razsodbi postavno veljavnost, označiti kot protiustavno in jo spremeniti, ugotavlja vrhovno ustavno sodišče, da ni pristojno, ker gre v tem slučaju za odredbo zasedbene oblasti in je ustavno sodišče samo pristojno odločati o postavah, ki so jih izdale avstrijske oblasti.

Na tretje vprašanje VdU-ja, je li prosvetni minister pripravljen, izdati navodila za izpričanje volje staršev (Elternrecht), ugotavlja g. minister, da za tako izpraševanje staršev ni zakonite podlage.

G. minister v svojem odgovoru izrecno ugotavlja, da je to vprašanje tako politično kakor pedagoško. Ureditev šolskega vprašanja na Koroškem je po mnenju zvezne vlade izredne politične važnosti, ker se mora to vprašanje rešiti sporazumno s predstavniki Slovencev, dežele in države. Vse to zahteva vestnih priprav tako v političnem kakor v pedagoškem pogledu.

Bistven del vseh predpriprav bodo morali izvršiti politični činitelji na Koroškem in gospod minister zagotavlja pri tem svojo pomoč.

Sicer so se vršili razgovori med ministrstvom in zastopniki dežele, vendar niso dovedli do rezultatov.

G. minister izrecno ugotavlja, da je dal odgovor v imenu zvezne vlade.

Od Trsta do Soluna

„Bela knjiga“

Jugoslovanska vlada je izročila tajništvu Združenih narodov in vladam vseh držav, s katerimi ima diplomatske zveze, te dni „belo knjigo“, v kateri našteva primere, ki nazorno predočujejo veliko zaostritev na mejah Jugoslavije in kominformskih držav.

Zastopnik jugoslovanskega zunanje-ga ministra, Ivo Vejvoda, je omenil, da bo Jugoslavija predložila to vprašanje Združenim narodom, ako ne bo ponehal sovjetski pritisk z zbiranjem čet na mejah Jugoslavije.

Italija z Jugoslavijo

Jugoslovanski ministrski predsednik maršal Tito je sprejel v ponedeljek italijanskega poslanika v Beogradu Enrica Martinija ob navzočnosti namestnika jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Lea Matesa (zunanji minister Ed. Kardelj je še na dopustu v Sloveniji). Poslanik Enrico Martini je izjavil, da vlada Italije z veliko pozornostjo zasleduje položaj v Vzhodni in Južni Evropi ter zbiranje čet ob mejah Jugoslavije. Nadalje je poslanik poudaril, da želi vzpostaviti Italija čim tesnejše prijateljske zveze z Jugoslavi-

naše poročilo na drugem mestu glede mleka). Kot zgleđa, bo tudi tokrat v prvi vrsti le kmet nosil glavno breme. Njegovi pridelki morajo biti poceni, da ni treba plačati delavcem višjih mezd in so na ta način — v državah, ki se oborožujejo — topovi (kanoni) tudi bolj poceni.

Letos bodo volitve v kmetijsko zbornico: od teh bo odvisno, če si bodo kmetje zvolili prave zastopnike. Ostane pa dejstvo, da časi, katerim gremo nasproti, ne bodo dobri. Tembolj važno bo, da postane vsakdo umen gospodar, da ga tudi slabi časi ne bodo strli.

jo. Splošno sodijo, da pomeni ta izjava italijanskega poslanika v Beogradu, da tudi Italija — ravno tako kakor Velika Britanija, Združene države in Francija — ne bi mogla mirno gledati, ako bi kominformske države napadle Jugoslavijo.

Ameriški poslanik v Beogradu, George Allen, je govoril v ponedeljek na beograjskem radiu ter je pri tem poudaril, da se bo Jugoslavija v slučaju napada branila z vso odločnostjo. Nadalje je ameriški poslanik poudaril, da bi Sovjetska zveza svojim podložnim državam že zapovedala napad na Jugoslavijo, ako jo ne bi pri tem zadrževalo odločno stališče Združenih držav in ostalih zaveznikov.

Trst v ospredju

Maršal Tito je v nedeljo govoril v Beogradu in je omenil, da sedanji tre-

Moške srajce

(Zephir) od S 48,—

Otroške nogavice od

S 4.50

Damsko spodnje perilo od

S 29.50

v največji izbiri

Grüner

Celovec-Klagenfurt, Burggasse

nutek ni primeren za reševanje vprašanja Trsta, ker bi to izrabila Sovjetska zveza v svoje namene. To vprašanje pa naj bi rešili Jugoslavija in Italija prijateljsko sami med seboj.

Te dni se mudi na obisku v Veliki Britaniji italijanski ministrski predsednik Alcide De Gasperi, spremlja pa ga zunanji minister grof Sforza. Verjetno bosta oba italijanska politika govorila tudi o tržaškem vprašanju.

Sovjetski zastopnik na konferenci namestnikov zunanjih ministrov v Parizu, Andrej Gromiko, še vedno vztraja na tem, da je treba v zvezi z avstrijsko državno pogodbo reševati tudi vprašanje Trsta.

Aretacije v Pragi

Ko so češke komunistične oblasti pregnale prejšnji teden kardinala Jos. Berana iz Prage in so mu določile prisilno bivanje izven Prage, so začeli ta teden z aretacijami generalov in najvišjih časnikov v češkoslovaški vojski. Aretirana sta bila med drugimi namestnik vojnega ministra general Rein in pa general Kopold. Oba sta obdolžena sodelovanja z že preje zaprtimi „izdajalci in vohuni“.

Morrison — zunanji minister

Kljub vsem zatrdilom in zanikanjem je ob svoji 70 letnici odstopil dosedanja britanski zunanji minister Ernest Bevin, ki je bil že skoraj pol leta na dopustu.

Novi britanski zunanji minister je dosedanja namestnik britanskega ministrskega predsednika, Herbert Morrison, ki je že tudi do sedaj vodil posle britanskega zunanjega ministrstva.

Nova francoska vlada

Po daljši vladni krizi se je končno posrečilo bivšemu ministrskemu predsedniku Henri-ju Queuille-ju, da je sestavil novo francosko vlado, ki pa je v glavnem sestavljena tako, kakor je bila prejšnja vlada predsednika Plevana. — V novi vladi so trije ministrski podpredsedniki in sicer prejšnji predsednik René Plevan, predsednik ljudske stranke Georges Bideault in tajnik socialistične stranke Guy Mollet.

Stavka v Barceloni

Zaradi stalnega zviševanja cen so proglasili delavci vseh obratov v ponedeljek v drugem španskem glavnem mestu splošno stavko. Vsak promet je bil ustavljen in vse trgovine so bile zaprte.

Vlada je v svojih izjavah objavila, da so stavko organizirali komunisti, tujezemske oddajne postaje pa trdijo v svojih poročilih, da med organizatorji stavke niso samo komunisti.

Najlepši velikonočni dar

DOBRA KNJIGA

Album Koroške	10 šilingov
Križ na gori (Ivan Cankar)	5,—
Rotija (Mauser)	3,—
Sin mrtvega (Mauser)	3,—
Prekleta kri (Mauser)	3,—
Čmokec poskokec (Bazilij)	3,—
Cela kolekcija stane	20 šilingov

Za inozemstvo stane cela kolekcija 1.75 U. S. A. dolarjev
Velikonočne razglednice s slovenskim besedilom 25 grošev

Politični teden

Vsak datum se ponovi. Tako se na primer tudi sv. Evžebij vsako leto predstavi 5. marca. Tega dne se je namreč pričela toliko pričakovana

KONFERENCA ŠTIRIH V PARIZU.

Če smo sv. Evžebija vzeli v naš politični pregled, pomeni to pač le, da gledamo na te konference približno tako kot na ponavljajoče se datume. Na konferenci štirih v Parizu so govorili in še govorijo tudi o avstrijski državni pogodbi. Ta je nedvomno za nas najbolj važna, toda nehoti se moramo spomniti, da je tokrat že morda blizu tristoletni, ko se glede te pogodbe posvetujejo. Ponavljajo se ta posvetovanja kot datumi v pratiki in čim več je teh sej, tem manjše je upanje, da bi dovedle do cilja.

Mimogrede povedano, niti ni Avstrija glavni predmet razgovorov pariške konference. Amerikanec Jessup, Francoz Parodi, Anglež Davies in Rus Gromiko sedijo za mizo in se — po domače povedano — prerekajo. Dobro pri vsem tem pa je le, da so sploh skupaj in predvsem to, da je Sovjetska zveza poslala tja svojega predstavnika. Že to samo po sebi pomeni veliko. Najmanj dokaz, da so vrata do miru še odprta.

Sovjetska zveza je poslala svojega zastopnika in z njim seveda tudi svoje težnje. Če so te morale pri konferenci mizi naleteti na neodobranje, katerega mu je potem sledil znani „njet“, ni to prav nič presenetljivega.

Zastopniki štirih sil govorijo o Nemčiji, govorijo o Evropi na splošno, govorijo o Aziji (Koreja) in če vmes pride do vprašanja avstrijske državne pogodbe, je pač to nekaj uradnega. Uradnega, oz. birokratično obveznega v toliko, ker vsak ve, da je recimo gibanje ameriškega vojnega brodograditelja Kitajske neprimerno važnejše kot neka mirovna pogodba z itak zasedeno državo. To je žalostno, toda resnično dejstvo. Avstrija kot žrtev težkega mednarodnega položaja seveda ne more priti do svoje upravičene besede.

Po zadnjih časopisnih vestih so zapadne sile pristale v nekaterih točkah na sovjetske zahteve. To je pač korak bližje, o katerem pa ne vemo, če bo tudi uspešen.

Seveda so se kregali celo o tem, kaj naj bo najprej na dnevnem redu. Toda vsega tega smo že zelo navajeni. Njih sestanek pa govori o tem, da vojna še ni pred durmi...

Tako lepe stvari imajo na sporedu: enotna Nemčija in splošna razorožitev. Navaden zemljan se mora spričo vsega, (Koreja itd.) samo nasmehnuti. Dejstvo pa je, dokler se bodo pogovarjali in pogajali, se nam revežem ni treba bati, da bi nas uničile te ali one atomske bombe.

Na Zapadu kljub pariški konferenci ni bilo nič posebnega, razen tega, da je v Parizu istočasno zasedala tudi konferenca vojaških poveljnikov sil Atlantike zveze. Ta zadeva prav energično spremlja vsa pogajanja med Vzhodom in Zapadom. Če se že govori o tem, za koga čas dela, potem najbrž danes ne več v prvi meri za Vzhod. Zapad si v Evropi postavlja svoje postojanke in jih utrjuje. S tem narašča tudi samozavest zapadno-evropskih narodov... Seveda je treba pri tem tudi pogledati tja preko tistega, kar je Churchill svoje dni imenoval „železno zaveso“.

Churchill je strankarski politik, toda tudi veliki državnik. Svoje bivše zaveznike pozna tako dobro kot le malo kdo. To ga seveda še zdaleč ne ocenjuje, da je on apostol miru... Toda stvari onkraj „železne zaves“ je zelo očito povedal.

Je pač vodja opozicije in sme več povedati kot kdo drugi.

CLEMENTIS... JAN MASARYK... BENEŠ...

Ti trije politični sorodniki so doživeli skoraj enak in isti konec.

Beneš je še v časteh na Lanovem mogel doživeti svoj moralni fiasko, katerega so zapadni časnikarji označili kot „kapitulacijo pred komunistično diktaturo“... Zunanega ministra Jana Masaryka, ki je spočetka mislil

da na demokratični podlagi more sodelovati z Gottwaldovim komunističnim režimom, je doletela usoda, ko je uvidel, da ni več potreben in da kvečjemu le utegne postati nevaren. Tako so Jana Masaryka, sina ustanovitelja prve češkoslovaške republike, našli zjutraj pred tremi leti na dvorišču njegove ministrske palače — mrtvega.

In zdaj Clementis... Janov naslednik, zunanji minister... Zaprt, ker da je „špioniral za zapadne velesile, hotel razkosati Češkoslovaško itd.“ To so pač imena, ki so v nacionalni in politični zgodovini češkega naroda globoko zapisana in kdor češki narod pozna, bo vedel, da Čehi imeni Masaryk in Beneš istovetijo z njih državno neodvisnostjo. Ta dva sta bila nosilca simpatij do ruskega naroda, danes pa je zelo, zelo dvomljivo, koliko Čehov je še ostalo zvestih tej tradiciji takozvanega slovanstva... Čistke in procesi govorijo za se in če so zadnji teden odkrili „nacional-komunistično titoistično zaroto“ tam na Češkem, potem je dovolj jasno, da ni vse v redu.

Dejstvo je, da se je z odpadom Jugoslavije položaj vzhodnega bloka ideološko in strateško bistveno poslabšal. Zapad temu „odpadniku“ Titu z veseljem pomaga v njegovi borbi za neodvisnost od Vzhoda. Ta „odpadnik“ pa je po vrhu še zelo trdoživ in odločen. Vsekakor je napetost med Jugoslavijo in njenimi kominformističnimi sosedami bila vzrok mnogih izjav ameriških in angleških politikov. Ne moremo reči, ali bi napad na Jugoslavijo povzročil neposredno svetovno vojno, toda po korejskem primeru sodeč, bi z vso upravičenostjo dejali, da bi agresija v Evropi naletela še na vse drugačen odpor.

Naj bo že kakor hoče, želimo samo, naj se za zeleno mizo o vsem tem, kar se politično pisari, do konca razgovore.

Na Koreji ni nič posebnega novega. UNO čete po malem še vedno napredujejo, vse skupaj pa je postalo malo čudno. Ali je tudi korejska vojna zgolj politično bojišče?

Resnica je navsezadnje ta, da so se UNO čete okrepile, se še bolj oborožile in da se je po zaslugi MacArthurjeve taktike korejska vojna sprevrgla v neke vrste izrabljivalno vojno za Kitajce.

Razveseljivo je dejstvo, da so vprav na vseh popriščih ostala vrata tako na vojaškem kot na političnem polju odprta. Videti je, da je danes vojaški po-

ložaj na Koreji tak, da nudi vse možnosti za diplomatska pogajanja.

V Evropi gre politični razvoj po že znanih tirnicah naprej. Zapadno-nemška vlada v Bonnu je dobila nova polnomočja. Najvažnejše je, da sme imeti svoje lastno zunanje ministrstvo ter izmenjati diplomatska zastopstva z državami, članicami UNO. Spet je silno zanimivo, da nemško opozicijsko in naše domače velenemško orientirano časopisje to dejstvo omalovažuje in ga prinaša kot dokaz, kako zelo potrebuje Amerika Nemčijo in Nemce, obenem pa pripoveduje, kakšno veliko ceno so morali Nemci plačati za te koncesije s strani zaveznikov (obvezali so se namreč plačati vojne dolgove.)

Še nekaj drugih stvari bi bilo omeniti na političnem evropskem obzorju. Tako so Francozi s svojo vlado zašli predvsem radi spremembe volilnega zakona ter radi nekih novih davkov v krizo. Toda pri Francozih to ni nič posebnega in tudi ta „kriza“ ni prišla čez bregove Seine...

Vse huje kot vladna kriza jih pa skrbi njih kolonija Maroko. To je severnoafriška država z okrog 10 milijoni prebivalcev, kjer postaja separatistično gibanje zelo močno. Maroko je ponos francoskega kolonialnega posestva. Prebivalstvo je mešano: domačini so Arabci in zamorski mešanci, v mestih žive številni Francozi. Prišlo je do izgredov proti francoski kolonialni upravi in te izgrede sta izvedli — prav zanimivo — nacionalistična in komunistična stranka.

Zelo mnogo prahu so dvignili ti dogodki po svetu... Zlasti Egipt se je zelo odločno postavil na uporniško stran... Vsa zadeva pa le ni tako huda kot bi sodil človek po časopisju. Prvič je dejstvo, da Maroko nikdar ne bo postal druga Indokina... Leži preblizu Evrope in je že enkrat bil baza ameriške invazije v Evropo. Drugič imajo Francozi tudi kaj povedati, namreč to, da je maroška dežela danes narodno mešana dežela, kjer imajo tudi Francozi po zgolj naravnem pravu nekaj besede. Kar pa je v Maroku na kulturnem in civilizacijskem polju bilo storjenega, to so napravili Francozi... večinoma proti volji Marokancev, ki pa sedaj trdijo nasprotno, da so jih namreč Francozi civilizacijsko zanemarili.

Spor, ki je značilen za ta čas, je vendar tak, da ne more poseči v svetovne dogodke, kot je n. pr. oni na Koreji.

Za svobodno Evropo

V 8. številki „Našega tednika“ smo na kratko že poročali o „Izjavi o osvoboditvi narodov Srednje in Južne Evrope“. To izjavo je podpisalo letos dne 11. februarja v Filadelfiji v Združenih državah 200 vodilnih predstavnikov narodov v tem delu Evrope. Ta izjava je bila proglašena z veliko svečanostjo ob navzočnosti predsednika „Odbora za svobodno Evropo“, bivšega veleposlanika Združenih držav Josepha C. Grewa, ki je napovedal, da bodo načela te izjave vodila izgradnjo domovin njenih podpisnikov, ko bodo osvobodjene komunističnega gospodstva.

Izjavo so podpisali zastopniki Albanije, Bolgarije, Češkoslovaške, Estonike, Jugoslavije, Latvije, Litve, Madžarske, Poljske in Romunije.

Glavna načela te „Izjave“ so:

1. Vsem ljudstvom in vsem narodom je dal Stvarnik neodsvojljivo pravico do svobode. Svoboda je enako kakor mir ena in nedeljiva. Zatiranje svobode v enem delu sveta ogroža svobodo vseh narodov in vseh ljudi.

2. Trdne osnove za pravičen mir vsebujejo načela zakonitosti in svobode, ki jih vsebuje Atlantska listina.

3. Na svetu toliko časa ne bo miru, dokler v Evropi ne bo zavlada resničen mir. Ta pa je nemogoč, dokler deli „železni zastor“ Evropo na dva dela. Osvoboditev Srednje in Vzhodne Evrope je zato bistveni pogoj trajnega miru.

4. Uresničitev načel Atlantske listine je v teh državah mogoča samo z vzpostavitvijo demokratičnih vlad in izvedbo svobodnih volitev pod učinkovitim mednarodnim nadzorstvom.

5. Vsa ljudstva od Baltskega do Črnega in Jadranskega morja in v osrčju ruske dežele z nestrpnostjo pričakujejo dejanj, ki bi naznanjala njihovo skorajšnjo osvoboditev.

6. Ljudstva Srednje in Vzhodne Evrope so trdno odločena, da se po osvoboditvi pridružijo skupnosti svobodnih narodov in da si postavijo vlado ljudstva po ljudstvu in za ljudstvo. Zagotovljena mora biti verska svoboda, svoboda znanosti in umetniškega ustvarjanja, svoboda mišljenja in obveščanja ter svoboda združevanja.

7. Izmenjava idej in oseb, dobrin in uslug naj bo svobodna. Podpirati je treba zasebno pobudo.

8. Zemljo naj ima kmet kot svojo zasebno last. Vlada naj se ne vmešava v zadruge in druge oblike združevanja, katere prostovoljno ustanavljajo kmetje za dosego gospodarskih namenov.

9. Ročni in duševni delavci naj bodo zaščiteni bodisi pred zasebno ali javno podjetnostjo. V izbiri zaposlitve in kraja, kjer hočejo živeti in delati, naj bodo svobodni. Svobodne in neodvisne delavske zveze in organizacije naj bodo zaščitnice delavčevih pravic in koristi. Delavci naj imajo pravico do pravičnega deleža dobička svojih industrij.

KRATKE VESTI

Pri volitvah v sindikat javnih nameštencev v Avstriji sta SPÖ in ÖVP nastopili s skupno listo, ki je dobila v vsej državi 68.695 glasov, komunistična lista je dobila 5381 glasov, na Koroškem pa je bilo razmerje 5381 proti 144.

Kljub porastu števila traktorjev v kmetijstvu se je od leta 1937 v Avstriji tudi število konj dvignilo za okroglo 70.000, kar pomeni, da se v tem pogledu vse premalo gleda na pravičnost gospodarskih investicij. Naravno bi moralo s porastom traktorjev število konj padati, kar bi seveda dalo prostora na polju za krušno žito ali pa prostora kravam pri krmi in v hlevu.

Kmečki gozdovi v Avstriji obsegajo 1,6 milijonov ha. Če bi se s pravično nego gozda posrečilo donos gozda povišati za en kubni meter na ha letno, bi to pomenilo povišanje kmečkih dohodkov za 100 milijonov šilingov.

Pred celovškim sodiščem je bil na 15 mesecev težke ječe obsojen poštni šofer Johan Wang, ki je s poštanim avtomobilom prevažal pakete in to priliko porabil, da se je poljastil tujega imetja.

Po medsebojnem dogovoru med Italijo in Avstrijo so vpeljali nove olajšave za avtopromet med obema državama.

V bližini Rima se je ponesrečilo ameriško letalo. Pogrešajo 14 oseb.

Italijanski parlament se je izrekel z veliko večino za zopetno oborožitev, za katero je v proračunu predvidenih 200 milijard lir.

V južni Španiji so 10. marca t.l. ob 12. uri in 37 minut čutili tako hud potres, da so začeli cerkveni zvonovi sami zvoniti in so popokale šipe v oknih.

Praškega nadškofa Berana so internirali, ker se je „pregrešil“ proti kazenskemu zakonu.

Iz Sovjetske zveze je zopet prispelo 120 avstrijskih vojnih ujetnikov, med njimi je bilo tudi pet Korošcev.

Perzijski ministrski predsednik Razmara je 7. t. m. umrl na posledicah atentata, ki je bil isti dan izvršen na njega. Verjetno je atentat v zvezi s poskusi ministrskega predsednika Razmara, da sklene z Veliko Britanijo novo pogodbo o perzijskih petrolejskih vrelcih.

Novembra 1950 je Da Colazzo poskusil atentat na ameriškega predsednika Trumana. Sedaj je bil obsojen na smrt, ker je pri poskusu zadel stražnika in ga smrtno ranil.

SOVJETI IN SVOBODA ČASOPISJA

Odbor ZN za konvencijo o svobodi obveščanja je z veliko večino, odklonil sovjetsko besedilo uvoda konvencije.

Sovjetsko besedilo, ki ne upošteva tega, kar je ameriški zastopnik Carroll Binder imenoval „monopolistični“, vse-mogočni sovjetski sistem nadzorstva nad časopisi, prepoveduje „ukaze“ časopisju od takoinenovanih „zasebnih monopolov“, ne omenja pa vladnega nadzorstva nad časopisi.

Petnajstčlanski odbor je z 11 glasovi odklonil sovjetsko besedilo. Indija, Saudova Arabija in Jugoslavija pa so se glasovanja vzdržale.

V debati pred glasovanjem je izjavil ameriški zastopnik Binder sovjetskemu zastopniku Semojon K. Čarepkinu:

„Čudim se, da misli sovjetski zastopnik pustiti nas in ostali svet pod vtišom, da v njegovi državi ni monopola nad novicami in obveščanjem, da lahko v njegovi državi vsakdo izdaja publikacije ali radijske prenose v tekmi z monopolom sovjetske države. Gotovo, ne misli, da smo mi popolnoma nepoučeni.“

10. Ljudstva Srednje in Vzhodne Evrope želijo, da bi se med njimi ustvarile močne federalne vezi in da bi se pridružili tvorbi Združene Evrope. Takšna bratska federacija mora ceniti in spoštovati posebne vrednote vsakega naroda.

Prosvetni večer

Minulo soboto so se celovski Slovenci zbrali na svojem prosvetnem večeru, ki je bil tokrat posvečen 75 letnici rojstva slov. poslanca in župnika Vinka Poljanca.

Na velikonočni ponedeljek bo 75 let, odkar se je pri sv. Urbanu blizu Ptuja rodil Poljanec Cenček, ki je obiskoval gimnazijo v Ptuju in Celju ter bogoslovje v Celovcu. Tu je bil tudi v mašnika posvečen julija 1900.

Poljancu je postala Koroška domovina, s katero je bil z dušo in telesom zvezan in kateri se je tudi ves dal, kakor je bil. Kot duhovnik je živel s svojimi verniki v fari, saj je celih 32 let kaplanoval in župnikoval v škocijanu. Versko življenje v cerkvi in versko prosvetno delo izven cerkve je Poljanca zaposlilo doma, dokler ga nista čas in potreba poklicala preko okvira njegove škocijanske fare, da se kot politik in poslanec posveti s svojimi močmi vsem koroškim Slovencem. Pri tem svojem delu ni štedil fizičnih moči in je kot govornik preromal vso deželo. Le malo komu je dano, da bi tako zajel dušo naroda kot je to znal poslanec Poljanec. Tudi v deželnem zboru samem je zastavil v najtežjih prilikah svojega moža. Ko je po letu 1927 odložil svoj poslanski mandat, se je posvetil prosveti, kjer je kot mojster v besedi dajal iz svoje bogate življenjske izkušnje. Kot predsednik Slovenske krščanske socialne zveze je govoril na vseh večjih kulturnih prireditvah in vodil tudi slovenske pevske zборе na turnejo v Ljubljano in Maribor leta

1932, kjer je doživel izreden uspeh koroške narodne pesmi.

Leta 1938. pa je ravno Poljanec postal prva žrtev nacionalnega šovinizma, prvi je romal v gestapovske zapore, iz katerih je po par mesecih prišel kal smrti in 28. avgusta 1938 so ga koroški Slovenci ob ogromni ude-

† Matevž Wornig

Žalostno in milo je zapel pečniški zvon dne 6. marca dopoldan in naznanjal faranom, da je prenehalo biti ob 1/12. ponoči blago in plemenito sree njihovega župnika, vlč. g. Matevža Worniga. Priprosto, trdo in bojev polno je bilo vse njegovo življenje. Priprosto in reven je bil začetek, priprosto in reven tudi konec njegovega življenja. Rojen je bil 20. IX. 1890. v Deščicah, p. d. pri Kočilniku, v župniji št. Ilj ob Dravi. Starše mu ni Bog obdaril z bogastvom in imetjem, dal jim je pagloboko vero, pošteno slovensko srce in pridne, delavne roke. To lepo dediščino so dali svojim otrokom na pot v življenje in to dediščino je g. Tevžej verno ohranil do smrti.

Po končani ljudski šoli so nadarjenega dečka poslali na gimnazijo v Celovec, katero je pod skrbnim vodstvom in nadzorstvom v Marijanišču končal z dobrim uspehom. Izbral si je duhovniški stan. Že po 3. letu bogoslovja je leta 1914. pel novo sv. mašo. Po končanem bogoslovju pride leta 1915 za 1

ležbi spremili na škocijansko pokopališče.

Predavanju je sledil film, ki nam je tokrat pokazal življenje v kitajskem mestu Peking in nam predložil del narodnih običajev.

Pri slučajnostih smo se na prosvetnem večeru še pomenili o igri, katero igralska družina pripravlja in katero bomo videli na velikonočni ponedeljek že na odru.

leto na Prevalje, 1916—1919 za provizorja na Brdo v Ziljski dolini, 1919. v Timenico za par mesecev, kjer je oskrboval tudi Otmanje. Še isto leto pride v Skočidol za 2 leti, tam mu naložijo tudi župnijo Lipo. Aprila 1921 postane župnik v Šmarjeti pri Velikovcu, kjer je bival 4 1/2 leta, sedmi in osmi mesec je ušel iz Šmarjete radi hudobnih jezikov v Pečnico za namestnika in dejal: „Rajši grem za kaplana, kakor pa bi bil še dalje pri vas za župnika.“

Koncem novembra 1925—1938 deluje v Glinjah in pastiruje tudi Bajtiše. Iz Glinj je moral dvakrat bežati in se skrivati pred nacisti, ki so ga hoteli zapreti, enkrat za 14 dni na Štajersko k bratu, drugič v Logoves. Leta 1938. je prišel v Pečnico, bil je 1941 zaprt, izgnan v Poreče pri Krnskem gradu do avgusta 1945. Od 6. VIII. 1945 do svoje smrti dne 5. III. 1951 se ni nikamor selil; saj je rekel ob prihodu v Pečnico: „Sedaj pa ne bom več vandral, tu bom umrl.“ In res se je tako zgodilo, a veliko prezgodaj.

Na dan pogreba, 3. marca, se je zbrala ogromna množica žalujočih pogrebcev — iz Glinj 1 poln autobus, med njimi 23 duhovnikov. Sprevod po vasi v cerkev je vodil in imel tudi sv. mašo mil. g. prošt in dekan Trabesinger. Še drugih 9 sv. maš je bilo tukaj. Govoril je v cerkvi vlč. g. dekan Košir. Sprevod iz cerkve h grobu je vodil mil. g. prošt Benetek. Na grobu so mu govorili v slovo in slavili njegov spomin g. Čebul, g. Nagelšmid, cerkveni ključar Arneji in najprisrčnejše, v srce segajoče, g. župnik Dobrnjak.

Položili so v grob njegovo zmučeno in zbičano telo, ki je posebno zadnjih 14 dni toliko trpelo, zasuli grob z vencem in cveticami, pomolili za večni pokoj njegovi duši in mu zaklicali: „Na svidenje v večnosti pri Bogu!“

Velikemu prijatelju petja je cerkveni moški zbor pod vodstvom č. g. Nagele-ta zapel pretresljive žalostinke pred župniščem, v cerkvi in na grobu. Počivaj v Bogu, blaga duša!

Mednarodni teden v Planici

V torek dne 6. marca so v Planici slovesno javili pričetek mednarodnih smuških tekem, ki so v Planici vsako leto od 7. do 11. marca.

Letos se je teh tekem v smuku, slalomu in skokih udeleževalo okrog 150 tekmovalcev iz Jugoslavije in iz inozemstva.

Prvi dan „Planiškega tedna“ so bile tekme v slalomu. Tekem se je udeležilo 50 tekmovalcev, med njimi 12 Avstrijcev, dva Švicarja in dva Amerikanca. Proga je bila dolga 850 m, višinska razlika 220 m, vrat je bilo 52. V slalomu za moške je bil prvi Avstrijec Jamnigg, ki je prevozil progo v času 4 minut 7.6 sekund.

V slalomu za ženske je bila na prvem mestu Avstrijka Maria Mayer.

Drugi dan planiškega tedna so bile tekme v smuškem teku. Progo, ki je dolga 18 km, je presmučal izmed 23 udeležencev kot prvi Avstrijec Oskar Schultz. Na drugem mestu sta Jugoslovana Kordež in Pogačnik.

VABILO!

Celovška igralska družina priredi na velikonočni ponedeljek ob osmih zvečer v dvorani Kolpingheima, Neue Weltgasse, igro „Poslednji mož“.

Vsi prisrčno vabljeni.

Nemci v Južnem Tirolu

Po določbah mirovne pogodbe za Italijo bi morali Nemci v Južnem Tirolu dobiti svojo samoupravo. Že leta sem se Nemci borijo z rimsko vlado za ukrepe, ki bi tako samoupravo oživili. Italijanska vlada pa se ni ravnala po skupnih dogovorih, marveč je proglasila ukrepe, ki zadenejo manjšino v živo. Po tej novi odredbi naj bi o otrocih glede šole odločala komisija, v kateri imajo Italijani večino. Odredba predvideva, da smejo nemške občine samo v italijanskem jeziku medsebojno dopisovati.

Veliko razburjenje je med manjšino povzročila določba, da je treba nemške govore v deželnem zboru in občinskem svetu takoj prevesti v italijanščino, če to tudi samo en Italijan zahteva, da pa ni treba prevajati italijanščine v nem-

ščino. Take določbe je izdala italijanska vlada, ne da bi se preje sporazumela z nemško manjšino.

Postopanje jasno kaže da pač manjšinsko vprašanje — ne pri nas in ne drugod — ni rešljivo na formalno demokratski osnovi, ker mora seve manjšina v vsakem slučaju podleči. Za reševanje manjšinskih vprašanj je treba več. Tu je treba visoke politične morale večinskega naroda, kakor to vidimo n. pr. v Švici. Večinski narod mora sam iz sebe iskati in najti poti, ki bodo tudi manjšinam dajale življenjske možnosti v vseh pogledih. To je bistvo demokracije. Vse drugo je diktatura, pa naj se še tako izgovarjajo večinski narodi na število, ki seve govori v njihovem prid, če ne bi bilo, ja ne bi bili večinski narodi.

Spisal: J. ŠIMON BAAR

GOLOBČEK

Poslovenil: ALOJZIJ NEMEC

ROMAN 7. NADALJEVANJE

„Najbrž, najbrž, že mogoče,“ je trdila Trousilka in se takoj oprijela te misli, „da, v resnici, urekel me je, do smrti ga nočem videti, nikdar več mu ne grem pred oči, — pa to bo že prešlo; moram domov, to moram preležati, ker se mi kaj takega še svoj živ dan ni pripetilo,“ je šlevila in se vlekla domov. „Kje sem vendar imela oči, pa saj ni nosil visokih škornjev, niti kučme, in suknja mu je segala skoraj do pete! Zaradi mene se je preoblekel, hriavec je, molčal je ko grob. Zdaj pa gotovo ne bo. Izbobnal bo na fari, v šoli, povsod,“ je premišljevala že doma na postelji in srkala čaj iz lipovega in bezgovega cvetja, da bi se spotila. Toda ko se je spomnila na Holoubka, jo je takoj stresel mrz in je pod težko odejo trepetala in stokala: „Ta mi je zagodel! Nastavil mi je past in me ujel. Da, rekla sem — kakor čevljar, to sem rekla in Bog ve, kaj vse sem še izkokodakala! Smejali se mi bodo. Niti glave ne bom smela pomoliti med ljudi!“

Toda njen strah je bil prazen. Holoubek je molčal ko mrtič. Gospodu župniku ni nič pripovedoval o lepoti v gozdu, ne o sledovih lovskih, škodljivih, dlakavih in pernatih živalih, še kosilo

mu ni teknilo. O Trousilki ni niti znil. Hitro je zlezal v kaplanijo in grozna duševna pobitost se ga je polastila, približno tako, kot se je pojavljala v njegovi notranjosti v semenišču, ko se je gospod spiritual razvnel in okraščal v kapeli vse semeniščnike. — Holoubek je bil mlad, niti četrto stoletja ni tlačil matere zemlje, tudi ni čudno, da je bil vkljub vsemu nekoliko ničemuren. Prijalo mu je, čeprav se je temu upiral, da je kdo priznal njegovo dobro delo, pohvalil njegovo gorečnost in prizadevanje. Kakor cvet po rosi je tudi on hrepenel po prijazni, ljubeznivi besedi; čutil je, kako željno vpija njegova skromna dušica, ko mu je v nedeljo ali na praznik gospodinja Katica pri zajtrku dejala: „No, gospod, danes ste pa imeli pridigo!“ in sladko mlasknila z jezikom, kakor bi se ji v ustih razpustil sladki medenjake: „Že davno nisem slišala kaj tako ganjivega. Zelo se vam je posrečilo, celo stari Bečvar si je mel oči, in dedec je trd kot grča. Da ste tega ganili, to je nekaj!“

Kaplan se je še bolj trudil, se še temeljiteje pripravljval, s tem pa nategoval pridige. Da bi potem pravočasno končal, je res hitreje maševal.

„Ta babnica je pravo v pravem moj spiritual,“ si je na koncu temeljito priznal. „Hvaležen ji moram biti, odpela mi je oči in povedala resnico.“

Na praznik sv. Treh kraljev je bila pridiga komaj četrto ure dolga, zato pa je kaplan daroval mašo v zbranosti, pazljivo in pobožno kakor prve dni po posvečenju. Toda ko je šel kropiti ljudstvo, si ni mogel kaj, da ne bi pogle-

dal k Marijinemu oltarju. Tam je bilo prazno. Zapazil je samo staro Trousilko, kako v kotu pri spovednici z rožnim vencem v roki leze v dve gubi in skesano sklanja glavo, da se z njo dotika skoraj samih oltarnih stopnic...

V. POGLAVJE O MODROVANJU

Nič na svetu ne traja večno, niti zima v gorah ne. Po novem letu je sonce vstajalo vsak dan za kakšno minuto prej, spat pa hodilo pozneje, dan se je daljšal, noči pa krajšale. V marcu so goste megle kakor sive kučme pokrile zasnežene vrhove gora. Gospoda župnika je zbadalo v ramenih in začeli so ga boleti palci na nogah. Iz teh bolečih skušenj je prerokoval skorajšnjo odjugo, ki je med tednom tudi prišla. Veliko noč so v Markovem slavili v blatu, toda krepak pomladni veter je hitro posušil zemljo — kraljica vesna se je počasi vračala v širo ravan in zakraljevala v doslej zasneženih gozdovih, golih poljih, travnikih in vaseh. Holoubek je prvič v življenju opazoval glasnike bližajoče se pomladi in njen slovesni prihod. Bližino pomladi so najprej zaslutili ljudje.

Svatba je sledila svatbi, ves predpust se je igralo in plesalo, pelo in vriskalo.

Takoj za ljudmi je čudoviti val pomladne razigranosti zajel vse, kar je bilo po vasi živega.

Psi so se potepali v tropah in tulili cele noči, mačke so zapustile tople zapčke in cele dni jih ni bilo videti, na ribniku so se bele gosi spopadle z bojevitimi gosaki, kobile v hlevih so hr-

zale in kopale z nogami, petelini na gredeh skoroda niso usnuli in cele noči je iz kurnikov odmevalo presunljivo kikirikanje.

Iz vasi se je opojna razgibanost širila v polje. Krdela zajcev so se pojavla po snegu, kakor bi bili slepi in čudno, da se niso zaleteli v Holoubka. Nekje za seneno kopico ali za vrtom pod mejo potuhnjene jerebice so izzivajoče tirlikale, kričave vrane so imele v gozdu na rogovilastih borovcih šumna zborovanja, polna preprirov in pretepov.

Bojevito, razposajeno razpoloženje se je širilo po zraku prav kakor kuga, polasčalo se je vsega živega, vse, kar je spalo, se je dramilo iz spanja in budilo k novemu življenju. Silni vetrovi so razmajali vrhove dreves, skorja na njih je ozelenela, brstiči so se polnili z mezo, na golih leskah so liki praporčki zavirale drobne mačice in nekoč se je Holoubek vrnil iz šole s šopkom drobnih zvončkov. Otroci so mu jih prinesli in zaupali, kje rasto — in poslednji splot drugače ni prihajal kakor s periščem volčnikov, vetrnic, marjetic, na koncu pa je nosil že rumene trobentice in dišeče vijolice.

V deželi je kraljevala pomlad.

Otrok je mrgolelo po vasi kot smeti, igrali so se z nikami, bili žogo, skakali po eni nogi, so smejali, kričali in jokali. Čebele v ulnjakih so se prebudile, muhe so prilezle iz špranj, okna so se odpirala, z njih so pometli žaganje, odstranili mah — in vse se je smejalo.

„Pomlad imamo,“ so se veselili ljudje. „Zopet imamo pomlad,“ so žuboreli bistri potoki. „Pomlad je tu,“ so šume-

Septana NARAVNA PRAVICA IN POSLEDICE

Proti liberalni šolski postavi iz leta 1869., ki je prezirala vzgojne in izobraževalne pravice družine glede vere in materinega jezika, se je med slovenskim ljudstvom mnogokje vzdignil naraven in pravičen odpor. Naši verni in zavedni ljudje so videli in čutili, da taka šola ni to, kar bi morala biti: nadaljevanje in izpolnjevanje družinske vzgoje in izobrazbe. Čutili so velik prepad med življenjem v družini in umetno ustvarjenim ozračjem v šoli.

O vsej tej borbi nas poučuje brošura, ki je izšla leta 1937.

Da se tem peticijam in ugovorom ni pridružilo še več občin, je pripisati temu, da ljudstvo takrat še ni bilo dosti zrelo, da bi znalo na še bolj učinkovit način zahtevati svoje državljanske pravice. Saj je ravno slovensko ljudstvo moralo zastaviti vedno vse svoje telesne in duševne moči za ohranitev in utrditev svojega gmojnega obstoja. Zato res krepak odpor ni bil mogoč, zlasti, ker nikjer ni bilo podpore in zaslombe, nasprotno sta bila deželni in državni upravni aparat, kakor tudi organizirana politična in gospodarska moč nemške nacionalne liberalne stranke naperjena proti Slovincem. Saj tudi med katoliško zavednimi Nemci ni bilo zadostnega odpora proti nekrščanskiemu duhu. Narod sam je bil po večini nepoučen, neveden. Vodilno vlogo v državi so igrali nemško nacionalni močotci, slepi fanatiki.

Zato je tudi čisto pravilno duhoviti bivši dunajski župan Lueger, vodja katoliških Nemcev, nazval tiste liberalne politike grobokope stare Avstrije. Tedanji papež Pij IX. je označil dejanje cesarja Franca Jožefa, ki je na priporočilo liberalcev uzakonil imenovanje šolsko postavo, takole: „Perdet se ipsum et populum suum — Pogubil bo sam sebe in svoje ljudstvo“. Uresničitev teh proroških besed smo res doživeli.

Veliko govorijo danes o načelih, kako vzgojiti nove rodove v značajne ljudi, v močne osebnosti. V največji meri združujeta te vrline v sebi pravi krščanski mož in žena. Osebnost kot taka pa mora pripadati občestvu, katerega najbolj naraven izraz pa je narod. Pravi fant in pravo dekle, mož in žena, morajo biti podoba Kristusova: Kot On morajo biti ukoreninjeni v svojem narodu, kot On morajo živeti in se bati za narodovo usodo, ob enem pa imeti odprto srce do bližnjega, sosednega naroda.

Šola bi morala biti tista ustanova, ki

vzgaja mladino v tem duhu v trdne stebre narodnega in človeškega občestva. Vsega tega pa liberalna šola pri nas od leta 1869. ni dala. Versko indiferentna in narodno tuja, je njemu celo sovražna, je vzgojila ljudi brez jasne in trdne katoliške in narodne zavednosti. Vzgojila je „maso“, s katero so se poigravali politični viharji in o kateri pravi Pij XII. „da nima v sebi lastne življenjske moči, temveč se da razgibati samo od zunanje sile in se da voditi od obljub ali groženj brezvestnih zapeljivcev.“

Zato so našle dosti pristašev ravno na tem ozemlju stranke, ki so pridigovale versko in narodno brezbrzičnost. Je to pojav, ki ga opazamo tudi drugod v Evropi. Milost božja gradi na naravi, na tem, kar je v človeku po naravi dobrega. Zato nikdar ne more obstojati zgradba vere in božje milosti na načelih in sadovih načel, ki jih je rodil nekrščanski liberalni duh v šoli in drugod v javnem življenju.

Slovincem nasprotna šola je dosegla, da najdemo posebno v mestih in večjih krajih našega ozemlja ljudi, ki našega slovenskega kmeta in delavca, ki gospodu v pisarni z žuljevimi rokami pridelata vsakdanji kruh, zaničujejo in zasramujejo. Ni čuda, da se ljudje iz bojznosti pred zapostavljanjem bojijo pripoznati še javno k temu, kar so. V smislu tega razvoja je tudi, da so se najnovejši demagogi prečesto posluževali tega, da so označili vsakega, ki

je govoril slovenski, kot „Titovca“ in „izdajalca“. Kje ostaja pri vsem tem krščanski duh medsebojnega spoštovanja, krščanska zapoved, da je treba pomagati šibkejšemu in ga priznati kot svojega brata?

Ob vseh teh dejstvih pa trdijo nekateri, da se je vršila in se vrši pri nas naravna asimilacija (spojitev) obeh narodov. Celo na visokih mestih, kjer bi človek pričakoval več krščanske nepripravnosti, se to nevede ali iz zlonamer-nosti trdi. V neki meri se v krajih, kjer mejita dva naroda drug ob drugega, ta pojav v neznatni meri vsekakor opazja. To pa, kar je doživel naš narod na svoji zemlji, je razumljivo samo iz dejstva, da je ves vzgojni, gospodarski in upravni aparat služil cilju germanizacije. Na učiteljsku je imela slovenščina zakotni prostor, v ljudski šoli je nato veljala kot „gšertes vin-diš“, v uradih je sploh niso poznali. Delavcu je bilo treba prositi kruha pri nemškem gospodu, vse subvencije kmetom so dajali le v zameno za narodno zavest. Kdor pa si je želel „boljše-ga kruha“ se je moral „asimilirati“.

Čas bi bil, da se pripravi pot novemu duhu, ki bo res krščanski. Zakaj bi to, kar je možno v Švici, ki po večini niti ni katoliška, ne bilo možno tudi pri nas? Kršitev naravnih pravic se v zgodovini vedno maščuje. Če mero-dajni že iz pravicoljubnosti prave poti ne najdejo, naj bi jo našli vsaj iz nauka zgodovine.

Otroška ohromelost

(POLIOMELITIS)

Kot kuga širi ta bolezen strah in trepet povsod po onih pokrajinah, kjer se pojavlja epidemično. Saj že njeno ime samo pove dovolj, kako strašne so lahko posledice. Akoravno jo imenujemo otroško ohromelost ali otroško paralizo, vendar napade lahko ravno tako tudi odrasle. Povzročja jo neki virus, to je neka klica, ki je prenosljiva od človeka do človeka skozi nos in grlo, pa tudi skozi želo in črevo. Najdemo pa tudi nositelje takih klic, ki bolezen sicer prenašajo, a sami ne obole.

Kakšni pa so znaki te bolezni in kakšen je njen potek?

Prvi stadij oziroma prvo stanje razvoja je takozvano prodromalno stanje, ki naznanja že v naprej bolezen. Pojavijo se katarji in glavobol, utrujenost, pobitost ter polagoma naraščajo-

ča vročina. Včasih se pridruži bruhanje, včasih driska. Ti znaki trajajo prilično po dva dni.

V drugem stadiju nastopa ohromelost. Vročina poskoči nenadoma na 40 stopinj in še više, in že se pojavljajo znaki ohlapne ohromelosti na ekstremitetah (=okončinah), to je na rokah in na nogah, končno tudi na mišičevju ostalega trupa. Često so vse štiri ekstremitete ohromele, posebno pri otrocih, ki pa ne čutijo posebnih ali pa sploh nobenih bolečin. Včasih se pojavijo — in to samo od početka — tudi mimoidoče motnje v mehurju. Razdražene možganske mrene ali opne skupno z otrdelostjo tilnika so posebno važni znaki te nevarne bolezni! Ravno v tej dobi ohromelosti bo zdravnik našel pri preiskavi likvorja — kot pravijo tekočini v kanalu hrbt-

nega mozga — že močno pomnožene beljakovine in do tisoč belih krvnih telescev ter limfocitov.

Sedaj prihaja tretji stadij, ko vročina pojava in z njo tudi ohromelost. Povečini izgine delna ohromelost, v redkejših slučajih pa ostane ista le trdovratna in ne kaže volje, da bi izginila. Ohromele mišice postajajo že atrofične, to se pravi, vedno manjše in slabotnejše. Značilno je, da bolniki pri vsem tem ne opažajo kakih motenj v občutljivosti ohromelih udov.

Spontano izboljšanje ohromelosti lahko nastopi v teku dveh let po izbruhu bolezni. Ako je nastala bolezen že v otroški dobi, zaostane ohromela ekstremiteta v rasti in razvoju. Tudi kost postane atrofična, tako da je že od daleč mogoče spoznati razliko med zdravim in obolelo nogo ali roko. Bolnik, ki je obolel na ohromelosti hrbtne ali pa trebušne mišice, se ne more več zravnavati pokoncu, ker je skriviljena tudi hrbtenica.

Najhujša oblika otroške paralize pa je brezdvomno Landrijeva. Pri tej opazamo sicer razdraženost možganskih mren in nenormalni izvid hrbteničnega mozga, kot smo to že prej omenili, toda ta oblika ne kaže nobenih znakov ohromelosti. Spoznamo jo samo med epidemijo kot takozvano abortivno ohromelost. Vedeti moramo, da prebrodi vsaka otroška paraliza enkrat stadij meningitidne oblike, ko pokažejo možganske mrene jasno svojo razdraženost! In ravno ta stadij je najbolj važen za učinkovito zdravljenje, kajti le v tem času ima serum svoje zanesljive uspehe. Zato zdravniki punktirajo take bolnike, to se pravi, da jim s pomočjo dolge in ostre igle odvzamejo likvor iz mozga hrbtenice, da zamorejo to tekočino preiskati. Težave, ki jih kaže bolnik v meningitičnem stadiju, so enake onim prodromalnega stadija.

Kaj pa smemo pričakovati od zdravljenja?

V akutnem stadiju, to je v stadiju prve ohromelosti in v stadiju začetne ohromelosti moramo bolnika izolirati ali ločiti o drugih ljudi. Ostati mora v postelji. Zdravnik mu bo dal injekcijo poliomieličnega rekonvalescentnega seruma, ki pa bo imel svoj učinek le, ako je bolnik dobil injekcije, predno še nastopijo znaki ohromelosti, to je v prodromalnem in meningitičnem stadiju! Pozneje je že prepozno, ker je injekcija brez uspeha! Zato bo preiskava likvorja dala pravo diagnozo in prognozo! Navadno dajejo bolniku 10 do 20 kubičnih centimetrov seruma intramuskularno, to je, v mišice in sicer skozi dva do tri dni, (Nadaljevanje na 8. strani)

li lesovi. „Pomlad je prišla k nam,“ so se bahale goré. „Tako, spet smo zdravi dočakali pomlad,“ se je hvaležno radoval gospod župnik. Pospravil je železje in pasti, zavil in s poprom posul ustrojene kože, dal prezračiti in spraviti zimske suknje, naročil je skrbno zložiti kožuhe in čepice, sam pa je hodil po dvorišču v črni suknji in na rokavih z vato podšitim telovnikom. Pregledoval je brane in pluge, na dolgo se je posvetoval s svojim „gospodarskim svetovalcem“, hlapcem Francelj-nom.

Tudi gospodinja Katica je vsa oživila. Od košarjev je kupovala jerbaze in jerbáščake, koše, od rešetarjev rešeta in sita, od metlarjev metle in grablje, nasajala je gosi in koklje, spuščala je račja in kokošja jaca v vodo, jih pregledovala proti soncu, izmenjavala in nabirala po vasi jajca za nasajanje...

Pomladansko življenje se je prebudilo in je z nepremagljivo močjo osvojilo vse okoli sebe — tudi kaplana Holoubka. Mlada in zdrava selska kri mu je utripala v žilah, žarela v očeh. Doma je videl pomlad kot otrok, gledal jo je v Plizu kot študent, v semenišču jo je preživel kot bogoslovec, toda kaj je bilo to proti pomladi v gorah! Tu je vse dehtelo po zdravju, dišavah, rajalo, pelo in naravnost žarelo v barvah.

Holoubek je odprl okno v svoji kaplaniji, stopil k njemu in skozi usta in nos nabral polna pljuča omamnega zraka in ga duškoma vdihaval. Opajal, omamljal ga je z ozonom nasičeni, po smoli in bogve še po kakih drugih hlapljivih oljih in esencah dišeči zrak.

Začutil je neukrotljivo hrepenenje, pogrezniti se ves v to zračno kopel, pobegniti nekam kakor iz ječe ali iz zakelega gradu — ven v svobodo — začel si je, udeležiti se kako tega splošnega vrvenja in kipenja in dejanski poseči s svojimi močmi v to, okrog njega javljačo se silo.

Njegovo oko se je ustavilo spodaj na vrtu in od radosti bi skoraj kriknul. Bela odeja je zginila, zorane lehe črne zemlje pa se segale med travnatimi stezicami prav pod njegova okna.

Stekel je dol in že na stopnicah vpil: „Vrt mora ostati moj, jaz ga vzamem v oskrbo!“

„I, vzemite si ga, Bog z njim! Pri nas je vrt zadnja stvar; nanj pride vrsta šele po setvi,“ je uslužno privolil gospod župnik.

„Toda gojiti morate koristno zelenjavo,“ si je izgovarjala Katica; kaplan pa ji je takoj zatrdil, da naj bo brez skrbi, kajti gojil bo zelje, večidel zelje, nato da se razume, pri njih doma da ga na polju sadijo — in da se bo čudila, kakšne glave, velike kakor pehar in trde kakor kamen, zrastejo in semena, ki mu ga pošljejo od doma; takoj, še danes jim bo pisal ponj.

Župnik se je bahavim besedam smejal: „Samo, da se ne uštejete,“ je dvomljivo pristavil, toda prav s tem je Holoubka spodbodel kakor z ostrogo. Saj bo gospod župnik videl in se čudil!

V resnici je še isti dan poslal domov ganljivo pismo, da bi mu brž poslali vsaj tri žlice zeljnega semena, toda pristnega in preizkušnega. Poiskal je mrežo, presejal črno, preležano prst,

zgradil na prisojni strani toplo gredo in že se je delo naglo vrstilo drugo za drugim, kakor v vrtečem se krogu in se nič več ni ustavilo. Tu ni bilo kakor v semenišču, kjer so se gojenci pulili za ped zemlje, kjer je bilo svetovalcev, delavcev, vrtnarjev, pomočnikov in samih gobezdavih kritikov, da se Bogu smili. Tam si mogel krivdo za neuspeh vedno na kaj ali koga zvrniti. Tu je bilo mnogo huje. Vrt je bil le nekaj manjši od semeniškega in on — Holoubek — za ves vrt čisto sam. V vrt se mu skoraj nihče ni prikazal.

Ko je nekoč prosil: „Gospod župnik, če dovolite, bom nasadil ob zidu sončnice, med zeljem pa konoplje. Pri nas tako delajo. Duh po konopljah preganja gosence,“ ga je župnik začudeno pogledal, zamahnil z roko in čemerno dejal: „Delajte tam, kar se vam ljubi. Imam druge skrbi na glavi. V rebri je pod zameti zmrznila ržena posev; preorati jo moramo, ječmen je treba povleči in povaljati, zunaj pa dežuje, krompirju pa še nismo pognojili! Moj Bog! kdaj bomo vendar letos z delom končali.“

„Gospodična, morda bi prišli gledat v vrt,“ se je kaplan tedaj obrnil h Katici, „pokazali bi mi, kje želite imeti drobnjak, peteršilj, korenje.“ Katica mu niti ni pustila končati, ampak mu je takoj vpadla v besedo:

„Le izvolite si urediti vse po svojem in se ne ozirajte name. Zadovoljna bom z vsem, naj bo, kjer koli, samo da bo. Koklja mi je ušla iz gnezda, dve raci sta dobili krč in mi utonili v

mlaki, gosi se mi pravkar valijo, služkinjo mi pa vzemo na polje, opoldne pa mora biti kosilo na mizi, jaz pa ne vem, kam naj prej skočim, česa se prej lotim —.“ Tako si je torej moral Holoubek zares vse sam urediti. Pri tem pa se je zavedal, da bo tudi sam žel vsa hvalo ali vsa grajo. Z nikomer si ne bo nič delil, vsa odgovornost za uspeh ali neuspeh je na njegovih ramah. Pa se ni bal, narobe, prav to ga je najbolj veselilo in vzpodbujalo. Svojo dolžnost v cerkvi in v šoli je dalje goreče in vestno opravljal, ves njegov prosti čas pa je terjalo zelje, zelena, potem nekoliko stolistnih rož, dalij, mačeh, ki jih je tu našel, in vrste jablan, hrušek in sliv. V skrbi za vrt je pozabljal na semenišče, na gospoda spirituala, na čuka Součka in na vse druge; redkoma je prišlo od njih pismo in še to je dolgo ležalo na mizici v kaplaniji in čakalo na odgovor; niti domov ni pisal, vedoč, da imajo dela čez glavo; ni hrepenel ne po branju ne po sprehodih, ne po gostilnah, ni iskal zabav in družbe — vse to mu je nadomestil — vrt. Nudil mu je obilico veselja in — jeze.

„Vse bom pobil, petelina bom ustrelil, kurjo golazen pa zastrupim,“ se je togotil in grozil, ko se mu je ne pričakovano zaprašila z dvorišča na vrt cela jata kur in tam gospodarila in brskala kot na gnoju.

„Dobro delo boste storili,“ ga je župnik podpihoval, „gospodarji že dolgo trdijo, da se kurjereja ne splača.“

(Dalje prihodnjic)

Pri nas na Koroškem

CELOVEC

Nedeljska služba božja za naprej zopet ob pol devetih v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse. Popoldne ob štirih blagoslov.

OPOZORILO PEVCEM

Prihodnja pevska vaja bo po Veliki noči.

SAMONIG

BELJAK-VILLACH
Weißbriachgasse 12

prinaša

Vistra-Mousselette v lepih,
modernih vzorcih S 14.80

BOŽJI GROB

Le poredko se oglašamo v „Našem tedniku“. Vsem tistim, ki Božjega groba še ne poznajo, bi povedali, da leži 3 km severno od Pliberka ob cesti, ki pelje iz Pliberka v Labud, majhen grič. Ob vznožju tega griča je gostilna pri „Uranšku“. Lastnik te gostilne je brat rajnega žvabeškega župnika g. Uranška. Na vrhu hrička pa stoji mogočna dvostolpna cerkev „pri Božjem grobu“, katera se vidi po vsej Podjuni. Na vzhodnem pobočju hrička, malo nižje od cerkve, pa stoji šola.

Do cerkve in šole peljejo precej strme stopnice od gostilne Uranšek. Kdor pa rajši gre zložno navzgor, se lahko poslužijo poti, ki pelje istotako od gostilne okrog hriba do cerkve. Ob tej poti so lepo razvrščene postaje križevega pota.

Lepa cerkev je v postnem času cilj nešteti romarjev. Vsak petek v postu je tukaj mnogo romarskih maš. Pridejo poleg domačih tudi še duhovniki iz sosednjih far. Na praznik sv. Treh žebčev pa pridejo v procesijah romarji iz Šmihela, Globasnice, Dobrole vasi. Včasih so prihajali celo iz Graniške doline in Pöllinga na Svinški planini.

Na žalost smo morali lansko leto ugotoviti, da manjka pri procesijah predvsem mladina. Letos je bila do se-

Star ZLAT in srebrn denar kupujem
po najvišjih cenah. - URE in
poročne prstane dobite pri meni
zelo poceni

F. KARNER - URAR
CELOVEC - BURGASSE 8

daj udeležba pri postnih mašah kar lepa, čeprav imamo smolo, da vsak petek sneži in marsikdo zaradi snega ostane doma.

Šola pri Božjem grobu je dobila, kakor smo že jeseni poročali, na zunaj novo lice. Še več pa se je spremenilo v notranjosti šole. Ker so učilnice majhne, so postale za stalno naraščajoče število šolarjev pretesne. Zato se je že v jeseni pojavila potreba po otvoritvi tretjega razreda. Po premostitvi marsikaterih težkoč se je pred 14 dnevi naša želja uresničila. Dobili smo tretjo učno moč, za kar smo pristojni šolski oblasti zelo hvaležni. Upamo samo, da bo pridobitev ostala.

Za nadaljevalno šolo je urad deželne vlade stavil na razpolago nov štedilnik, na katerem se sedaj dekleta pridno učijo kuhati. Tudi to novost pozdravljamo; saj imajo ravno naša kmečka dekleta tako malo priložnosti, da bi se v tem pogledu izurili. Za različne gospodinjske šole ima ravno mali kmet na eni strani premalo denarja, na drugi strani pa za dalj časa dekleta doma težko pogreša.

Kljub tem napredkom ima šola še mnogo skrbi. V šoli ni pitne vode. Razen tega je na razpolago za 100 otrok samo eno stranišče, in sicer skupno za fante in dekleta. Slišimo, da se šolski upravitelj močno trudi, da bi dobil na razpolago potrebna sredstva, da bi te nedostatke odpravil. Veseli nas, da so naši občinski očetje vsi brez izjeme podprli potrebne načrte. Morda se pa le posreči, dobiti iz „Abstimmungs-spende“ za to potrebni denar. Sami bomo seveda po svojih močeh svoj delež prispevali, ker vemo, da je vsaka žrtev za šolo, žrtev za našo mladino.

KORTE

V dopisu z Obirskega, ki je bil objavljen v 9. številki „Našega tednika“ z dne 28. februarja t. l., je že bilo povedano, da je bil na deželni cesti iz Železne Kaple do Kort sneg preoran le do mosta pred gostilno Pepi, to je 3 km

SAMONIG

BELJAK-VILLACH
Weißbriachgasse 12

prinaša

Blago za obleke po turškem
vzorcu iz Vistra-volne
v 5 lepih barvah S 16.20

daleč. V sled slabega mosta si avto s predmontiranim plugom ni upal preko mosta. Zato so si morali prebivalci Obirske in Kort sami, večkrat tudi z lopato v roki, utirati pot proti Železni Kapli. Zdi pa se nam, da bi cestna uprava mogla preorati sneg z vlačilcem (Schlepper) s predmontiranim plugom. Zdaj nas pa zanima samo še to, če bo cesta kopna do meseca junija.

Po teoriji gozdarskih strokovnjakov razdelimo naš glavni pridelek, to je les, na tri dele in sicer na rento, obresti in pa mezdo. Rento nam vzame država, mezdo delavec in uboge obresti ostanejo nam. Upravičena je zato naša želja, da bi poštna uprava skrbela za dostavo pošte v Korte. Prepričani smo, da so z rento našega lesa plačani poštni raznašalci že v naprej. Zdaj pa leži večkrat naša pošta v Železni Kapli po ves teden.

Letošnjo zimo je prejela šola na Obirskem, kamor hodijo v šolo tudi naši otroci, čevlje, da jih razdeli potrebni otrokom. Res ni bilo število čevljev tako veliko, da bi dobili vsi otroci po en par čevljev, želeli bi pa le, da bi pri drugi morebitni taki podporni akciji dobili tudi potrebni otroci iz Kort čevlje; saj imajo najbolj daleč v šolo.

Ne smemo pozabiti poročati o jubilejih (75. 50) Plesnikarjeve mame iz Kort, Marjete Štern, roj. Bučovník v Remšeniku februarja meseca leta 1876, torej pred 75 leti. K Plesnikarju se je prisojila konec avgusta leta 1900, torej pred dobrimi 50 leti. Meseca julija leta 1926 ji je umrl zvesti mož Pavel. V zakonu se je rodilo 10 otrok in sicer 4 sinovi, od katerih eden gospodari na domu, eden se je v zadnji vojni izgubil, dva pa sta umrla. Od 6 hčera živita Rezi in Kristina doma in sta opora materi ob večeru njenega življenja. Vse otroke je vzgojila Plesnikarjeva mati strogo v katoliški veri in v globoki zavednosti do materinščine. Še danes v zdravju in čilosti opravlja Plesnikarjeva mati domača dela. K obema jubilejema ji prav iskreno čestitamo in ji želimo še mnogo let zdravja in veselja v krogu domače družine.

RINKOLE

Dne 27. februarja so morali nenadoma odpeljati v celovško bolnico Mirka Čušina, p. d. Plodrovega. — Štirinajst dni prej pa so morali odpeljati tudi v celovško bolnico zaradi vnetja rebrne mreže Franca Domeja, p. d. Zgončevega.

Zelimo in Bog daj, da bi se oba

kmalu zdrava vrnila v krog svojih domačih.

Šrančev oče so se naveličali gospodarjenja in so oddali svoje posestvo sinu Franciju. Bog daj, da bi imel pri gospodarstvu srečo in naj mu bo dodeljeno po preživljenih razburkanih časih mirno življenje na domači grudi. Saj je bila Šrančeva družina v pretekli vojni tudi izseljena, Franci pa je bil nekaj časa zaprt in je moral nato v vojsko.

V nedeljo, 25. februarja, smo pokopali rajno Barbaro Šadjak, odlično krščansko in slovensko mater. Bila je velika dobrotnica domače cerkve.

Naj v miru počiva v močevem grobu. Naši fantje so kar židane volje prišli od duhovnih vaj v Tinjah. Vsi pravijo, da je bilo lepo in je bilo prav, da so šli, da pa bi še šli. Sicer pa so tokrat skoraj vsi bili, 15 iz tako majhne vasi, nekaj pa jih je bilo zadržanih.

SV. LENART PRI SEDMIM STUDENCIH

Pred kratkim smo pokopali v Št. Lenartu znanega kmeta iz Breznice, Jožefa Škarbino, p. d. Tripa. Po kratki bolezni se je poslovil ob sprejemu sv. popotnice od tega sveta. Pri službi božji in pri pokopu so mu peli naši pevci v slovo. Tudi gasilci so se poslovili od dolgoletnega svojega člana. Naj mu bo lahka koroška zemlja. Njegovim ostalim, posebno pa njegovi ženi, naše iskreno sožalje!

Saj še verjeti skoro ni, pa je le res, da naši fantje zbirajo zopet za zvon. To njihovo geslo je res hvale vredno, saj naša fara tako nujno potrebuje vmesni zvon, kajti ta dva, ki smo ju lani blagoslovili, imata preveč različne glasove. Nabrali so že kar lepo vsoto denarja, in upamo, da se jim bo posrečilo spraviti skupaj potrebno vso-

SAMONIG

BELJAK-VILLACH
Weißbriachgasse 12

prinaša

pralno blago za predpasnike
in obleke — poceni S 11.90

to. Tako se bomo lahko veselili na Veliko noč, ko nam bodo vsi trije označili Gospodovo vstajenje.

Tudi gasilci so imeli zopet zborovanje. Tokrat so se menili o tem, kako se je treba zadržati in kako ravnati v slučaju poplav. Letos res leži toliko snega v korpiškem grabnu, da je ta stvar postala nekaj resnega. Res zadnji čas bi bil, da bi začeli regulirati Bistrico in bi tako odstranili vedno grozečo nevarnost tega hudournika. Pravijo, da imajo že na razpolago dva milijona šilingov, kar pa skoro verjeti ne moremo. Verjeli bomo komaj takrat, ko bomo videli kopico delavcev, ki imajo res namen regulirati, ne pa nositi kamne iz enega kota v drugega.

Naša današnja pisem in časopisov je že dalj časa bolna. Njen nadomestnik vrši v polni meri svojo dolžnost. Če se spomnimo na lani, ko je bil isti slučaj, lahko rečemo, da mladi pismo- noša odlično vrši svojo nalogo. Lani smo mislili, da je z boleznijo pismo- noše vse zaspalo. Letos pa se res ne smemo pritožiti. Mlademu pismo- noši za njegov trud najlepše zahvaljujemo, naši stari znanci pa želimo skorajšnje- ga okrevanja.

Tudi za skakanje v Planici je pri nas zanimanje. Škoda je le ta, da ne bodo skakali na veliki skakalnici. Nekateri so se le odločili, da gredo tja. Upajmo, da bodo prišli na svoj račun in da bodo imeli lepo vreme.

Poroke še do zdaj ni bilo nobene in kakor izgleda še za v naprej nobene ne bo. Tako so se vsa prerokovanja nekaterih izjalovila. Prerok biti je res hudo, posebno takrat, če se ti prerok- ba ne uresniči.

Za Veliko noč
MOZNARJI — ZABICE vseh velikosti
rakete — ognjemeti
BAKLJE
orožja, lovske potrebščine in
galanterijski predmeti
Ernst KRÖTSCHMER
prej FRANZ KAISER
Celovec — Klagenfurt
Bahnhofstrasse 26

ŠT. ILJ OB DRAVI

(Tragična smrt Andreja Jerina)

Družino znanega akad. slikarja Friederika Jerina je zadela strašna nesreča. Družina stanuje sedaj v prijazni vasi Trebinje pod Humcem v šentiljski fari. V petek, 2. marca proti večeru, ko je ves dan Andrej pomagal očetu pri kiparskih delih, se je ves vesel šel smučat na hrib nad vasjo. Toda

Mnogo bolje vidite

z očali, ki jih dobite pri optikerju

Walter Gaggl

Beljak - Villach, Hauptplatz 11

v svojem mladostnem pogumu je napravil predolg skok (10 m) se zaletel v drevo v gozdu, si zlomil tilnik in bil takoj mrtev. Sicer so poskušali z umetnim dihanjem, toda zdravnik je ugotovil takojšnjo smrt.

Andrej je bil rojen 16. V. 1935 v Moravčah v Sloveniji. Od leta 1945 živi vsa družina na Koroškem.

Z Andrejem smo izgubili velik kiparski in slikarski talent. Že sedaj, kot petnajstleten fant, je delal lepe kipe, rezbarije in okraske za cerkve. Če bi se tako hitro še naprej razvijal in šel

Nakup in prodaja
harmonik in pišalnih glasbil
(trub) na obroke
Willi Gaggl
Beljak - Villach, Bahnhofstr. 7
WILLI GAGGL VILLACH

v kako umetniško šolo, bi gotovo postal eden naših največjih umetnikov. Njegova dela kažejo veliko zrelost in samostojnost. Kako lepe jaslice je napravil in glave angelčkov.

Na Koroškem Andreja mnogi poznajo, saj sta hodila z očetom vsepovsod in slikala cerkve (D. M. v Trnju, Škocjan, Št. Vid, Humec pri Št. Ilju), križe in kapelice, restavrirala oltarje in slike itd.

Andrej je bil zgleden, krščanski fant, priden in dober, da pomeni njegova smrt ne samo za starše, ampak za vse, ki so imeli z njim opraviti, veliko izgubo. V Trebinje je prinesel novega življenja, smeha, iger, mladina se je zbirala ob njem in vedno jim je kaj novega povedal in pokazal in naredil. Vsi vaščani so ga imeli radi, posebno pa pri Martinu, kjer so stanovali. Tako pomeni Andrejeva smrt tudi za Martinovo hišo že tretjo nesrečo: Milan je utonil, Olga se ponesrečila z avtom, sedaj se pa še Andrej ubil. Zato je vsa vas žalovala za Andrejem in vsi vaščani so z Jerinovo družino sočustvovali in jim skazovali toliko dobrot, da jim gre vsa čast in zahvala.

Andrej je bil vedno vesel in nasmejan. Saj je bil lahko, ko je bil čist in pošten in mu vest ni imela kaj očitati.

Najlepše darilo za Veliko noč
radio aparat iz trgovine
Otto Gaggl Beljak
OTTO GAGGL VILLACH (Zraven Parkhotela)

Priden pa tako, da je kar neverjetno, kaj vse je že naredil, četudi tako mlad.

Pokopali smo ga v nedeljo popoldne na šentiljskem pokopališču. Četudi je šele malo časa bival tu, si je pridobil toliko prijateljstva, da je bila udeležba res velika. Pogreb je vodil Andrejev rojak, g. kaplan Vinko Zaletel iz Št. Jakoba, ob asistenci domačega župnika č. g. Kanaufa in hodiškega župnika č. g. dr. Mikula, kateremu je pokojni Andrej prav sedaj delal za cerkev. G. Zaletel se je ob grobu poslovil od njega in ga nam vsem, zlasti mladini, postavil kot zgled pridnega, vselega, čistega in vernega fanta. Božja Previdnost je ta prelep zlahtni cvet v začetku fantovske pomladi presadila iz umazanega zemeljskega vrta v nebeški vrt, da sedaj gleda to, kar je preje risal, da je v družbi angelčkov, Jezuščka, Marije in svetnikov, ki jih je preje slikal in izrezaval. Angelčki, ki jih je tako lepo upodabljal, so pač hoteli imeti pri sebi angelskega fanta Andreja. Tam bo sedaj prosil za svojo drago (Nadaljevanje na 7. strani)

Zahteve koroškega mlekarstva

Splošen pojav je, da gredo po prošli vojni cene vedno bolj kvišku. Zadnje mesece je naravnost opaziti podvojeno brzino v tem razvoju.

Ob vsem tem pa so v Avstriji ostale cene kmetijskim pridelkom razmeroma zelo nizke, tako da še zdaleč ne krijejo več stroškov proizvodnje. Posebno pride to do izraza pri ceni za mleko. Vendar nekateri krogi nimajo prav nobene razumevanja za upravičene zahteve kmetovalcev.

V tej zvezi so časopisi že poročali o razpravah na občnem zboru štajersko-koroške zveze za mlekarstvo dne 6. januarja v Gröbming-u, kjer je prišel do izraza trdi boj za obstoj mlekarstva. Ker je to vprašanje velike važnosti, podajamo danes poročilo o občnem zboru vodilne koroške mlekarne, to je „Spodnjekoroške mlekarne“ v Celovcu (Unterkräntner Molkerei), ki naj osvetli ves položaj. Potek zboru je bil iz prej navedenega vzroka zelo buren.

Pri vseh navzočih je bila že takoj ob začetku neka vznemirjenost. Dvorana je bila polna in pri izvajanju raznih govornikov so navzoči dajali svoji ogorčenosti odkrito duška.

V predavanjih in pogovorih je prišla do izraza enodušna in neizpodbitna zahteva, da je cena mleka, ki jo dobi kmet, nepravilna ter resničnim proizvodnim stroškom popolnoma neodgovarjajoča. Iz tega izvirajo največje nevarnosti za nadaljno preskrbo prebivalstva z mlekom.

Inšpekcijski svetnik Pleban je podal točno poročilo o postavitvi reviziji v letih od 1948 do 1950. To poročilo je pokazalo zmogljivost podjetja in je izkazovalo vsestransko odobravanje ter priznanje pravilnemu in uspešnemu gospodarjenju zadruga. Predavatelj je poudaril veliko resnost pojave, ki se kaže od 4. sporazuma o mezdah in cenah sem. Pri tem so pozabili namreč na mleko, in posledica tega je usodna pasivnost v računih ne samo pri „Spodnjekoroški mlekarne“, marveč pri vseh mlekarstvih podjetjih v Avstriji. Temu je treba nujno odpomoči, če hočemo preprečiti popoln propad podjetij.

Predsednik „sklada za mlekarstvo“ (Milchwirtschaftsfond), g. Thoma, je poročal o položaju mlekarstva v Avstriji. Že v oktobru prejšnjega leta so izračunali, da bi bila proizvodnim stroškom primerna cena 1,50 šil. za liter mleka. Od tega časa sem pa so šle cene povsod dalje navzgor, a cena mleka je ostala še zmiraj pri 1 šilingu za 1 kg mleka. „Fond za mlekarstvo“ ima radi vseh teh dejstev velik primanjkljaj; z njim se bo pač finančni minister moral v kratkem pečati.

V sledečem, zelo živahnem razgovoru, so se oglašili gospodje Jure, Ostermann, dr. Magnus, dež. posl. Poscharnig, Rittershaus i. dr. Njihova izvajanja so izvenela v zahtevo, da je treba spraviti ceno mleka v pravo, pametno razmerje do cen ostalih živil oziroma potrebnosti kmetijstva.

Načelnik Adlassnig, ki je že uvodoma označil nedostatke v mlekarstvu, je imel težek posel, obdržati razburjene duhove v zmernih mejah.

Ravnatelj inž. Rainer je po podanem poročilu o obratovanju izjavil, da je razmerje cen postalo že tako neznosno, da ne moremo govoriti nič več le o kritju primanjkljaja pri fondu za mlekarstvo, ker bi to ne pomagalo dosti. Izguba, ki so jo še pred dvema mesecema vnaprej izračunali za leto 1951 na 60 milijonov šilingov, je danes spričo naraščanja cen za potrebnosti, ki jih ima mlekarne, prekoračila verjetno že 100 milijonov šilingov. Zato bi prišlo v poštev samo še primerno zvišanje cen za mleko, saj je vendar treba v prvi vrsti pomagati kmetijstvu. Seveda se je pri tem treba ozirati na kupno moč ljudstva, ker se mora pač potrošnja skla dati s proizvodnjo. Do zdaj tega vprašanja ni bilo, ker posebno v prošli zimi pomanjkanje mleka in masla ni dopuščalo tega, da bi priporočali večjo potrošnjo, marveč je bilo treba priporočati štednjo. Kmet ne sme propasti, zato se mu mora pomagati s tem, da

dobi za svoje pridelke pravične in primerne cene.

Dipl. inž. Slameczka, Silberegg, je ob koncu prebral predlog resolucije zvezni vladi, ki so jo navzoči soglasno sprejeli; ta se glasi:

Resolucija

„Občni zbor „Spodnjekoroške mlekarne“ v Celovcu, reg. zad. z o. z., dne 10. februarja 1951, opozarja v zvezi z resolucijama z dne 26. II. 1949 in 25. III. 1950 ponovno na važnost njih vsebine. Ravno danes je ta posebno aktualna, ko se je organizacija novega fonda za mlekarstvo izkazala kot neodgovarjajoča. Ta je zavoljo sestave komisije fonda že sedaj jasno nesposoben za delo. Nadalje zavzema občni zbor zadruga, ki ima 2.500 članov, k vprašanju obstoja kmetijstva oziroma njegove zadruga tole stališče:

1. V svojih resolucijah dne 4. XII. 1947 in 29. I. 1948 je zadruga opozorila zvezno vlado na tale nazadovalec razvoj v dobavi mleka: 1944 so kmetje dobavili zadrugi 14 mil. kg mleka, 1945 samo 9 mil. kg, 1946 7,5 mil. kg in 1947 6 mil. kg. Vzrok tega razvoja je bila nezadostna cena (50 grošev) in predlagali smo tedaj zvišanje cene od 0,50 na 1.— šiling. V aprilu 1948 je stopila v veljavo nova cena in dobava mleka zadrugi se je zopet zvišala: 1948

na 7 mil. kg, 1949 na 8,5 mil. kg in 1950 na 9,5 mil. kg.

Danes je cena 1 šiling za 1 kg, spričo stalnega naraščanja cen in mezd (plač) že zopet daleko prenizka. Obstoj spet največja nevarnost, da v dobavi mleka nastopi katastrofa kot prej omenjeno, če mleku cene ne bo mogoče povišati.

V naši zadnji resoluciji dne 26. II. 1950 smo sporočili, da dobi na Predarlskem proizvajalec najmanj 10 grošev za liter mleka več kot pri nas, potrošnik pa 3 procentno mleko namesto 2,5-procentnega kot pri nas. Zastopniki konzumentov so nato dosegli že 27. III. 1950 zvišanje maščobe, ki jo vsebuje mleko, v vsej državi na 3 odstotke. Cena pa je ostala ista, in še malo niso bile upoštevane upravičene zahteve kmetovalcev. Ob takih dejstvih se ni treba čuditi, da masla primanjkuje.

Popolnoma nemogoče je, da so določene v nestalnem gospodarstvu, kjer cene in mezde vedno naraščajo, za najvažnejši proizvod domačega kmetijstva nepremične uradne cene, ki ostajajo kljub vsem „Lohnpreisaktom“ nespremenjene.

Pokazalo se je, da je cena za mleko domačemu kmetijstvu narekovana iz strankarsko političnih vidikov in samozvano; to zahteva od kmeta največje žrtve in ogroža obstoj mlekarstva.

Zemlja naj rodi!

Prav gotovo je, da se kmet po njivah ne muči zaradi dela samega, gotovo je, da je pravi in edini namen obdelovanja zemlje ta, da bi zemlja čim več in čim boljše rodila, da bi dajala čim večje in čim boljše pridelke. Zato pa naj bi bila tudi vsa naša skrb pri obdelovanju zemlje posvečena tej edini misli, kako bomo zemljo čim boljše in čim pravilnejše obdelali; saj nam bo samo tako obdelana zemlja dajala čim večje in čim boljše pridelke.

Pred letošnjo zgodnjo Veliko nočjo verjetno ne bo mogoče mnogo napraviti na njivah, toliko več dela pa bo takoj po praznikih. Pred prazniki in med prazniki pa je najprimernejši čas, da premislimo in si napravimo načrt, kako bomo ta spomladanska dela pri obdelovanju zemlje porazvrstili, da bodo ta dela izvršena s čim boljšim uspehom in ob pravem času.

Pri vsakem obdelovanju zemlje tekom leta, še prav posebej pa pri obdelovanju zemlje v spomladi, se moramo zavedati, da bo višina pridelka v prihodnjem poletju in v prihodnji jeseni odvisna predvsem od količine vlage, ki jo bodo dobile rastline v zemlji. Zato bodo pridelki odvisni od tega, v koliko se nam bo posrečilo s pravilnim obdelovanjem zemlje ohraniti vlagu v zemlji. S smotnim obdelovanjem zemlje moremo namreč vlagu v zemlji ohraniti, kakor jo z nepravilnim obdelovanjem moremo tudi uničiti. Zato pa je tudi tako važno, da pomladanska opravila izvršimo čim bolj skrbno.

Vlača je koristno orodje

Prvo orodje, ki ga uporabljamo pri pomladnem obdelovanju njiv, je vlača in sicer njivska vlača (Ackerschlepe). Sicer je vedno večje število kmetovalcev, ki so že spoznali veliko korist uporabe njivske vlačice, vendar je uporaba tega enostavnega pa zelo koristnega kmetijskega orodja še vse premalo razširjena. To tudi ni nobeno dragoceno tovarniško izdelano orodje, ampak ga lahko napravimo sami. Najenostavnejša njivska vlača je težja klada ali hloď, večinoma pa njivske vlačice sestojijo iz več počeznih in med seboj bolj ali manj razmaknjenih lesenih, ostrorobih in obkovanih tramičev ali pa železnih prečk različno oblikovane prerezne, ki so med seboj povezane s kratkimi verižicami ali gibljivimi členki. Navadno so vlačice enojne, včasih pa tudi sestavljene, ako je povezanih

v celoto več vlač vštirico ali pa zaporedno.

Tudi vlačice iz več med seboj z verigami povezanih starih obročev z vznožnih koles se obnesejo prav dobro, bodisi da so napravljene iz celih ali pa iz polovičnih obročev. Dobra vlača naj bo sestavljena iz več delov, da se more čim bolj prilagoditi vzbočinam in vdolbinam njivske zemlje.

Delo z njivsko vlačo je razmeroma hitro, saj moremo dnevno povleči 3 do 5 ha njive. Važno pa je, da z vlačanjem čim prej spomladi začnemo, da tako čimprej povlečemo vse njive, ki smo jih jeseni preorali in so v surovi brazdi ostale preko zime. Kakor hitro je zemlja toliko osušena, da se ne maže več, jo moremo že povleči. Ako bi z vlačo njivsko zemljo preveč zamazali, bi jo morali pozneje z brano zrahljati. — Učinek vlačice je v tem, da pritiskne posamezne grude v rahlo zemljo, kjer lažje razpadejo. Istočasno pa površino njivske zemlje tudi zravnamo, kar nam zelo olajša poznejše obdelovanje. Ta učinek vlačice dosežemo v največji meri takrat, ako vlečemo vlačo posevno na smer brazde v kotu 30°. Vsled vlačanja se prekinejo tudi lažaste cevčice v zemlji in je vsled tega na taki njivi manjše izhlapevanje vlage, njiva se manj izsuši. Povlačena njiva se tudi preje ogreje in jo je mogoče približno osem dni preje obdelovati. Vse to vpliva zelo ugodno tudi na ohranitev godnosti v zemlji, pa tudi plevelna semena preje vzkaliijo in jih nato z brano lahko uničimo. To je važno zlasti letos, ko ni bilo zimskega mraza, ki bi znižal kaljivost plevelnih semen.

Valjar in brana

Drugo važno pomladansko opravilo je, da povaljamo njive z ozimimi žiti takoj, ko se je zemlja osušila. Z valjem hočemo pritisniti k tlom mlado žito, ki ga je zmrzujoča zemeljska skorja dvignila s seboj. Ako imamo na razpolago zobati kolutasti valjar (tako-zvani „kembrič“ valjar), opravimo to delo še boljše, ker s tem valjarjem tudi razdrobimo grude.

Ako pa zmrzlina žita ni dvignila, moremo tako njivo takoj začeti obdelovati z brano. Zlasti pšenica in ječmen uspevata boljše, ako smo jih spomladi pobranali. Rži navadno ne branimo, le izjemno takrat, ako bi bila pregosta. Branati ne smemo, dokler je še nevarnost zmrzovanja, ker so pri pobrananih žitih koreninice zelo občutljive.

Na njivah, ki smo jih določili za pridelovanje okopavin, moramo spomladi poizkušati uničiti v čim večji meri plevel. Na globokih zemljah je zlasti nad-

Povprečni indeks živil je danes 530, pri plačah industrijskih delavcev 500, pri mleku pa le 311. Če pa še pomislimo, da je indeks potrebnosti, ki jih mora kmet kupovati, povprečno narasel na 1000, pridemo na to, da kmetu pri mleku za njegovo delo nič več ne ostane.

Vseh teh razlogov zastopniki konzumentov niso hoteli uvideti in so pogajanja stalno zavlačevali. Vse besede zastopnikov kmetov so bile govorjene vetru.

Občni zbor zato zahteva od pristojnih državnih oblasti nujno določitev novih cen za mleko, ki bodo krile proizvodne stroške kmetijstva in ki bodo ob enem odgovarjale zdravi agrarni politiki ter so z ozirom na splošno narodno gospodarstvo upravičene.

Avstrijsko kmetijstvo ima v svojih zadrugah v rokah 90 odstotkov predelave mleka. Naj se ga ne prisili po trmastem, nepoučljivem nasprotovanju do tega, da napravi to, kar druge organizacije ob vsaki priliki tako rade store, da zgradi svoje zadruga v nerazrušljive bojne organizacije, ki bodo svojo borbo za obstoj vodile z vsemi razpoložljivimi demokratičnimi sredstvi.

Odkrita želja današnjega občnega zbora je, da bi bil ta klic za pomoč uslišan!

2. Občni zbor nadalje zahteva, da se zadrugi vrne zaledje, ki ji je bilo leta 1940 prisilno odvzeto. Okrožje, ki ga ima zadruga za se, je premajhno, da bi oskrbovalo glavno mesto dežele s 66 tisoči ljudi. V letu 1950 je morala radi tega dobiti 1 mil. litrov mleka, osem vagonov masla in šest vagonov sira od drugih zadrug.

3. Koroško mlekarstvo ima pri fondu za mlekarstvo tirjatev nad 400.000 šilingov, ki so namenjeni za ukrepe proti nedostatkom v deželnem mlekarstvu. Občni zbor zahteva od fonda in ministrstva, da dasta omenjeni denar čimprej na razpolago, da ga bo mogoče uporabiti za prispevke pri krmilih za dobavitelje mleka. Na ta način bi lahko odpravili večjemu pomanjkanju mleka, ki ga je pričakovati meseca marca in aprila 1951 na Koroškem.

Zvezni kancler je na to resolucijo zadruge odgovoril dne 22. II. 1951:

„Potrjujem sprejem resolucije občnega zbora Spodnjekoroške mlekarne v Celovcu, reg. zad. z o. z., z dne 10. II. 1951. Sporočam Vam, da sem jo predložil 20. II. 1951 ministrskemu svetu.

V zadevi so bila obveščena pristojna ministrstva, to sta ministrstvo za gozd. in kmetijstvo ter ministrstvo za notranje zadeve, da proučijo želje, ki so izražene v resoluciji.

Figl, I. r.“

Blago in perilo

poceni in dobro

V TRGOVSKI HIŠI

Hans Brunner

Celovec-Klagenfurt, Priesterhausgasse

ležna pirnica (Quecke), na lažjih zemljah pa medena trava (Honiggras). Te plevela najlažje in najbolj zanesljivo zatiramo s težko njivsko brano. Pirnico pa zatiramo predvsem z globokim oranjem (do 22 cm).

Deteljiska in travniki

Brana pa ni koristna samo za ozimino in za zatiranje plevela, brana je koristna tudi deteljiskem in lucerniščem. Deteljo in lucerno branimo kmalu spomladi, ko je v zemlji še zadosti zimske vlage. Vendar pa mora biti zemlja že toliko osušena, da se več ne maže. Ako pa je nevarnost močnih mrazov, pa je skoraj bolj priporočljivo brananje opustiti. Drugače pa je brananje detelji in lucerne koristno tudi zato, ker pride v zrahljano zemljo več zraka, iz katerega morejo dobiti gnojlaste bakterije na koreninah detelje in lucerne več dušika.

Tudi travnike spomladi povlečemo s travniško vlačo, zravnamo krtime ter povlečemo z narobe obrnjeno brano ob vlažnem vremenu hlevski gnoj in kompost.

To so najpotrebnejša pomladanska opravila, ki bodo poleg dobrega semena in pravilnega gnojenja pripomogla do zvišanja in zboljšanja pridelkov.

ZANESLJIVO NAJBOLJŠA SEMENA

dobite pri

STREIT

BELJAK-VILLACH, Widmannsgasse 43

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 5. strani.)

družino, za svoje rojake v tujini in doma in za ubogi narod svoj.

Jerinovi družini ob izgubi toliko obojčnega sina naše iskreno sožalje. Pa tudi Martinovim in vsem sosedom, ki so ga tako radi imeli!

DJEKSE

V ponedeljek, 26. februarja je umrl v celovski bolnišnici posestnik Martin Rebernik, p. d. Hribnik. Bil je šele 50. let star. Kaj je podrl tako krepkega in zdravega moža? Bolezen na limfnih (ščitnih) žlezah je povzročila otekline na vratu in zgornjem delu telesa. Vse obsevanje z zdravilnimi žarki ni nič pomagalo. Silno drag je bil prevoz trupa, 1440.— šil. Hribnikova kmetija ni velika. Zdravniki bi boljše storili, da bi v slučajih, ko ne morejo več pomagati, ljudem povedali, kako stvari stojijo. Izgovor, da bi se ljudje preveč prestrašili, če bi jim zdravniki povedali, da ni več pomoči, pač ne velja. Saj enkrat morajo ljudje vseeno to zvedeti. Pogreb se je vršil na Dješkah v četrtek, 1. marca. Bil je veličasten. Velika množica ljudstva je po človeških mislih prezgodaj umrlega spremljala iz domače hiše na zadnji poti. Kako bi bil rajni še rad živel! Kako bi rad bi bil še skrbel in delal za svojo družino! A tudi smrti se ni bal. Bil je nanjo pripravljen. Bil je krščanski mož. Bil je tudi zvest naročnik „Našega tednika“. Naj počiva v miru!

V torek, 6. marca so v Celovcu pokopali rajno Marijo Jandl, Zavodnikovo Mojco z Dješk. Rajna Mojca je bila teta tako zgodaj umrlega gosp. župnika Filipa Jandl. Rojena je bila teta Mojca v Hudem kraju, dješka župnija, pri p. d. Petniku in sicer 13. avgusta 1884. Torej je dopolnila 66 let. Posestvo pri Petniku je podedoval sin Filip, oče rajnega gospoda Lipeja. Kupil je kmetijo pri Zavodniku na Dješkah. Teta Mojca in učež Nužej sta ostala pri bratu posestniku Filipu, očetu pokojnega g. Lipeja. Gospodar Filip, p. d. Zavodnikov oče, je umrl že leta 1931, komaj 52 let star. Zdaj je umrla tudi teta Mojca. Bila je pridna in pobožna žena. Letos ji je začela noga postajati črna; nobena „žavba“ ni pomagala; morala je iti v bolnišnico. Tam so ji odrezali nogo. A tako hude rane njeno telo ni preneslo. Umrla je kmalu po operaciji. Pokopali so jo v Celovcu. Počivaj v miru, teta Mojca!

LEPENA

Danes pa se oglasimo mi, šolski otroci iz Lepene. Ob začetku šolskega leta so nam povedali, da bomo dobili vsak dan v šoli toplo južino. Ker pa je belska občina revna, ni mogla kupiti potrebne posode in tako smo šli mi otroci z listki od hiše do hiše naših grap in smo prosili denarja. Ljudje so pokazali dosti razumevanja za potrebe

mladine in so nam pomagali z zneskom 435 šilingov. Vsem darovalcem se prav pristočno zahvaljujemo. Zelo hvaležni smo tudi mednarodni organizaciji UNICEF, ki to akcijo podpira in tudi gospé Male, ki za nas kuha.

Pa še nekaj novega vam imamo danes povedati. Ustanovili smo tudi v Lepeni svoj šolski „parlament“, ki bo s časom s pomočjo našega gospoda učitelja prišel do pravega delovanja. Za predsednika je bil izvoljen Verdej Karolina. On ima dva zastopnika in sicer Jožeta Sadovnik in Amalijo Kogoj. Za finančnega ministra pa smo napravili Mihija Pasterka, ki je s tem postal najvažnejša oseba naše šole. Za svoje parlamentarne spise smo dobili tudi posebno omaro.

Seve moramo bralcem tudi še povedati, da se prav pridno učimo. — K. P.

BRDO PRI ŠMOHORJU

Preteklo soboto je bil zaključek prvega kuharskega tečaja, katerega se je udeležilo 17 deklet. Pripravile so nam poleg drugih dobrot tudi nekaj pesmi in kratko igrice. Za dobro voljo po je poskrbela fantovska godba. Drugega tečaja pa se sedaj udeležuje dvajset deklet in mladih žen.

Zimo imamo letos res strašno. Kdor tega ne vidi na lastne oči, si tega predstavljati ne more. Strehe naših hiš in gospodarskih poslopj sličejo rešetom, v sadovnjakih leži vse križem, okoli hiš

Za Veliko noč nudimo:

- 1 lt. ruma 16.— šil.
- 1 lt. Kaiserbirn 20.— šil.
- 1 lt. vina 8.— šil.

Helmut Brunner

Celovec-Klagenfurt,
St. Rupprechterstrasse 25

pa so do tri metre visoki kupi snega. Saj se je pa tudi vsipalo, sneg in dež, dež in sneg, bliskalo je in grmelo, kakor poleti meseca julija. Na strehah je bilo snega za moža visoko. Hiteli smo, da ga spravimo dol. Tudi g. župnik je zagrabil lopato, se oprtil za vrv velikega zvona in z lopato na štiri metre dolgem drogu spravljal sneg raz cerkveno streho.

Marsikoga je na strehi tudi izpodneslo in takoj je zdrčal navzdol, vendar je padel na mehko, ker je bilo spodaj zadosti snežene podlage in tako ni bilo posebnih nesreč.

Pri nas je bila le bolj navada, da se ženimo poleti. Letošnji predpust pa je prinesel neko novotarijo. Kar tri pare smo jih spravili pod „streho“.

Simonu vse instrumente. Pri Petru so gosli, doma narejene iz javorja in smrečine. Lepoto in harmonijo najdete povsod. Izrezljane okraske na volovskih ušesih in križi na cofastih podizih. Trami lesenih kašč so vezani na jabolko in pa navskriž.

Cimperka rpa na stropu in križci na vratih, da bi lahko štel starostna leta.

V čebelnjakih so stari panji s slikami na čevnicah, da je njihov pomen že težko zadeti, stari so gotovo že sto let. Sv. Ambroža, patrona muh, nahajamo poleg sv. Družine, in zlodeja črnega, ki ima vile. Poleg starih panjev dobiš „žnidaršiče“ s slikami, ki so umetnine.

Žage, mlini, vodna kolesa, vodovodi s tatermani, večje izdelane vse iz drevesa.

Šmarjeta nad Pliberkom je kakor letovišče z višinskim soncem in vonjem borovim.

Kdo ne pozna šmarjeških žegnanj, ko češnja cveti in češnja zori, ko se sliva cedi in črničevci pali in pozimi, ko so koline. Ob samih žegnanjih v šmarjeti leto mine.

Zima tod je kmalu proč in v sončnih bregih se menjajo v cvetu vresje in pljučnik, veterica in zvonček, potem nikne v slivi in se obeli češnja, nato pa se popje na hruškah odpre in na

Trgovska hiša **Faermanek** Beljak-Villach, Rathausg. 6

JE BILA! JE! IN OSTANE! kraj poceni in dobrega nakupa!

SIFON, 80 cm širok	— — — — —	Šil. 8,50
ATLAS-GRADL, 120 cm širok	— — — — —	Šil. 25.—
KLOT ZA ODEJE, 140 cm širok	— — — — —	Šil. 22.—
KLOT ZA PODLOGE, 140 cm širok	— — — — —	Šil. 22.—
„VISTRA“ BLAGO ZA OBLEKE, 80 cm široko v mnogih, lepih vzorcih po	— — — — —	Šil. 13.— in 14.—
TIGER-ODEJE 130/190	— — — — —	Šil. 39.—

ZA VELIKO NOČ nudimo:

otroške obleke — deške obleke — otroško perilo — nogavice — jopice — usnjene hlače — dokolenke

DELAJSKE SRAJCE OXFORD	— — — — —	Šil. 51.—
ZEPHIR-SRAJCE, KRIŽASTE	— — — — —	Šil. 49.—
ZEPHIR-SRAJCE, KARIRASTE	— — — — —	Šil. 49,80

V NAJVEČJI IZBIRI po NAJNIZJIH CENAH

Tončka Jobst iz Malan je poročila Stankota Wute-ja iz Dol, lastnika domačije bivšega poslanca Grafenauerja.

Terezija Jobst, Kopicova z Brda, je vzela Johana Lumassagger-ja, fin. uradnika, rodom s Tirolskega.

Mojca Krajger pa je dobila svojega moža prav od daleč in bi lahko rekli: „Čez tri vode, čez tri gore, sem hodil do njé.“ Franc Zankl iz Globasnice jo je odpeljal na svoj dom, da mu bo gospodinjala in prepevala. Rezijo kakor tudi Mojcio bo cerkev zelo težko pogrešala, ker sta bili obedve dobri cerkveni pevki.

Vsem trem parom pa želimo iz vsega srca obilo življenjske sreče.

Specijalna trgovina dežnih plaščev

V. TARMANN

Celovec - Klagenfurt Völkemarkter Straße 16

Popravljamo in izdelujemo po meri dežne plašče

SINČAVAS

Bolj poredko se oglašamo v našem priljubljenem listu, katerega vsak teden nestrpnost pričakujemo, da lahko v domačem jeziku preberemo novice iz bližnje in daljne okolice ter širnega sveta.

Nismo zaspali v Sinči vasi. Zdaj dekleta pridno hodimo v tkalni tečaj, da se naučimo marsikaj koristnega. Iz pridnih rok nastane domače platno, prtiči, zavese, robei, in tudi pravo blago za obleke. Učiteljica Mica Artačeva je res spretna učiteljica in smo ji hvaležne za njen trud in potrpežljivost.

Ob koncu našega tečaja bo na Cvetno nedeljo razstava, pri Kosu v Voglah. Mlado in staro, vabijo tečajnice na našo kmečko razstavo.

LIBUČE

V Zgornjih Libučah se je pri p. d. Mlinarju naselila nova trgovka, Elči Rutar. Svojo trgovino z mešanim blagom bo odprla 15. marca 1951. Že na

več krajih je vzorno vodila trgovska podjetja in verjetno se bomo tudi Libučani z njo kar dobro razumeli.

TOVARNA POHISTVA

VÖLKER

Celovec-Klagenfurt,
Villacher Ring 45-47

KUHINJSKI POMIVALNIKI
V NAJVEČJI IZBIRI

Pichler

BELJAK-VILLACH, Bahnhofstraße 9

Modne malenkosti za gospoda kupujemo v specijalni trgovini: podveze za nogavice, naramnice, pasove, žepne robce, rokavice, ovratne rute i. t. d.

Kam gremo?

Na klobase in dobro vino v gostilno

SOCHER

(Anna in Christian Kornbrath)
Celovec-Klagenfurt, St.-Veiter Straße 14

Lovci!

Pozor!

Dve dvocevni puški risanci (Buchsenflinten), 16 mm, 8×57, Hammerless, in 12 mm, 15×42. Obe dobro ohranjeni, zaradi preselitve ugodno naprodaj. Ogledati: Celovec, Völkemarkter Ring 25, soba 24.

Po vsem Koroškem poznane in visoko cenjene

PLANET-čevlje

dobite v največji izbiri v čevljarški trgovini v

Celovcu-Klagenfurt,
Karfreitstrasse 2

Kjerkoli bodi **Schlepppe pivo** povsodi

jablanah. Ko gredo k Urhu v Strojno na božjo pot, že rdeči se češnje prvi plod.

Kostja h Krescu škili, kaj se svetli, menda ja nima že električne luči.

Pa naprej čez grofovske boršte se podajmo mimo prijazne Trbosije, Podbrdnika (Pumprnik) in Bukovnika v druge prisoje.

Kdor ima lovski nos, čuti, da se bližu vari „lisičja“ župa. Meso je res drago in daleč je k mesarju. Kozli pa se brez gospodarja pasejo po gmajnah. Kaj bi ga zamotaval, saj da tudi frišno župo („lisičja“ župa je od naskrivaj uplenjenega srnjaka).

Grizi se v kolena in rini v breg, kjer zvrha stoji mogočno gospodarsko poslopje največje kmetije na Komeljnu.

Komeljski kralj mu pravijo, Drugu. Na tabli s hišno števil. 2. nad vrati pa stoji pisano z vlitimi črkami:

„Trug-keusche“, pa to je prevara, res „Trug“.

S Pece, z Obirja in še više gor z vrhov Karavank sem z daljnogledom gledal po Komeljnu. Kaj se beli v komeljski gori. To morejo biti samo slemenjena Drugovine. Mogočno gospodarsko poslopje in prostrana hiša sta krita z belimi, doma napravljenimi skodlami iz stoletnih smrek. Pridne in varčne roke so ustvarile lep dom in prekrbele številno družino. Jurij Drug je

lahko ponosen na svoje gospodarstvo. Ne samo Drugovino je popravil, tudi Apovnikovo je zopet postavil, kjer je sedaj komeljska enorazredna šola. Še več. V svoji rojstni vasi v Dobu pa je kupil največjo zapuščeno kmetijo in jo sedaj urejuje, da bo pri Petraču polje zopet rodilo. Kako dober vzgled nudi Drug vsem gorjanskim sosedom, da se dá s preudarnostjo in marljivostjo celo v komeljskih strminah prav dobro gospodariti. On in sosed Verner, sta dokazala, da napeljava elektrike iz doline ni nikak luksuz, nikaka potrata za gorjance, temveč potencirana potreba.

Kljub trdemu delu pa je pri Drugu vedno veselo. Drugu poslov nikdar ne manjka. Leta in leta se drže hiše kakor svojega doma.

Tudi gostov se ne manjka. Mošta in rženega kruha dobiš in dobro besedo, ki ti gre v slast. Kdo bi se branil vstopiti in si oddahniti. Če je le ohcet kje v hribih, je tovariško tudi Drugova družina med njimi. In kateri par pleše bolje ko Druga dva.

Na balkonu lesene kašče cveto nageljni, roženkavrt in rožmarin, ki jih negujejo roke brhkih deklet.

Če pa deklet ni na spregled, tedaj so v dolini, na Petračevini, kjer je treba pridnih rok, da jo zopet spravijo na nekdanjo stopnjo.

(Dalje prihodnjik)

MED

Pliberkom IN Drava

(1. nadaljevanje)

KOMELJ (se modernizira.)

Kakor štruca dobrega črnega kruha je položena gora med Peco in Golco. Komeljanom pravimo gorjanci, kakor tudi oni nam pravijo polanci. V šoli na Homecu smo se zmiraj udarili, če je gorjanec podeklamiral: „Prišli so štirje polanci, vlekli so muho po klanci.“ ali pa če je polanec dejal: „Prišli so štirje gorjanci...“ Da je prepira konec, je komeljski kralj omogočil lastno šolo za Komelj.

Gora leži sprostirta v smeri jug-sever in je čez in čez poseljena s kmetijami in manjšimi domačijami.

Na sončnem kraju, to se pravi tam, kjer se spočenja gora iz libuških pašnikov, ležijo lepe kmetije, kjer kmetje s trdim delom obdelujejo grudo, da jim uspeva i polje in travnik in sadovnjak.

Pa jih pogledajte moše, kot korenine borovcev v Borovju so njihove žile. Pa to niso samo topi trpini. O, ne, so bistri in čili. Opazujte, da boste spoznali, da so svoje vrste mojstri. Pesem in melodija sta jim domača. Pregledajte pri

Slavenske oddaje v radiu

- ČETRTEK, 15. marca:**
 14.30—14.45 Poročila — „Za gospodinjstvo“.
 14.45—15.00 Sodobna vprašanja (B. Taurer, radikalizem in demokracija v Ameriki).
PETEK, 16. marca:
 14.30—15.00 Poročila — Komentarji.
SOBOTA, 17. marca:
 9.00—9.20 „Za našo mladino“.
 9.20—9.30 „Pasijon“ (govori dr. J. Mikula).
 18.30—18.55 Poje zbor iz Kotmare vasi.
NEDELJA, 18. marca:
 7.15—7.45 Duhovna obnova — Voščila in plošče po željah.
PONEDELJEK, 19. marca:
 14.30—15.00 Poročila — Iz svetovne literature (Jack London).
TOREK, 20. marca:
 14.30—14.45 Poročila — „Zdravnik“.
 14.45—15.00 Skladbe za saksofon (igra Srečko Dražil).
 18.30—18.45 Pouk slovenščine.
 18.45—18.55 Samospevi sloven. skladateljev A. Lajovic, B. Bučar, F. Gerbic (poje Fr. Langus, baritonist ljubljanske opere, pri klavirju dr. D. Švara).
SREDA, 21. marca:
 14.30—14.45 Poročila — „Za kmeta“.
 14.45—15.00 Narodne pesmi.

Vse naše cenjene poslušalke in poslušalce, ter prijatelje naših oddaj bi radi opozorili na to, da bomo oddajali v nedeljo, dne 18. marca v času jutranje oddaje od en četrta na osem do tri četrta na osem voščila in plošče po željah. Kdor bi rad voščil kakemu svojemu znancu ali znanki ali bi si želel slišati kakšno pesem, naj sporoči to čimprej na Radio Celovec, Funkhaus, Oleandergasse 1. Voščilo samo brez plošče stane 10 S, s ploščo pa 20 S. — Torej ne pozabite: V nedeljo 18. marca pred praznikom sv. Jožefa, oddaja voščil in čestitk našim Jožefom in Jožicam.

Sprejemamo tudi voščila za velikonočne čestitke. Oddaja teh bo na ponedeljek 26. marca jutraj. Pišite na naslov: Radio Celovec, Funkhaus, Oleandergasse 1.

Zenane sme vedeti

Zdravnik: „Koliko vrčkov piva pije te na dan?“

Bolnik (zdravniku na uho): „Takoj vam povem, samo prosim, da preje pogledate, če žena ne prisluškuje pri vratih.“

Duhovniki dekanije Rožek javljajo, da je odšel v veselje svojega Gospoda njegov služabnik prečastiti gospod

Matjevž Wornig

ŽUPNIK NA PEČNICI

Blagopokojni se je v ponedeljek, dne 5. marca ob 1/12. uri ponoči utrjen s sveto popotnico preselil v večno domovino. Njegove zemske ostanke pa smo v četrtek 8. marca ob 10. uri položili na domačem pokopališču k zadnjemu počitku.

Pokojni je voljno nosil z Zveličarjem svoj križ v blagor drage mu fare. Naj tudi po trpljenju in križu doseže zmago in vstajenje.

Molimo za pokoj njegove duše!

Duhovniki rožeške dekanije.

Otroška ohromelost

(Nadaljevanje s 4. strani)

eventualno tudi 10 kubičnih centimetrov intralumbalno, to je v hrbtenični kanal, po možnosti tudi transfuzijo krvi. Sobo, kjer počiva bolnik, je treba zasenčiti, bolnik sam pa naj ima popoln mir!

Pri težki, že prej omenjeni Landrijevi obliki, je mogoče rešiti življenje bol-

nja hudiča z belcebubom, kdor zdravi otroško paralizo z — malarijo!

V Ameriki obstajajo posebni zavodi z milijonskimi podporami, ki imajo samo nalogo proučevati to bolezen v vseh potankostih, da bi končno zamogli najti učinkovito zdravilo, ki ga doslej nimamo za one slučaje, ko bolezen

25.10
4.90
25.—
6.25
20.000 m pisanega blaga za obleke

Dežne pelerine
Otroške hlače
Dekliške obleke
Otroške nogavice

39.—
9.90
9.90
65.—
22.20

DIETMAR WARMUTH & Co. • Beljak-Villach

Spomlad. moške obleke od 286.—
Kasha-hlače 153.50
Sportni saksoji, Pepita 281.55
Moški dežni plašči 91.—
Srajce od 39.—

Bombažne nogavice, kratke 5.60
Modni plašči 499.—
Ženske obleke 127.40
Kostumi 150.—
Kuli-jopiči 130.—

Bluze iz zepirja
Naglavne rute
Nogavice
Deške obleke
Deške hlače

nika edinole s takozvanimi „železnimi pljuči“. To je posebna priprava ali naprava, ki omogoča bolniku dihanje, ki bi bilo drugače radi ohromelosti prepone onemogočeno.

Ko enkrat minejo najakutnejši znaki, je že treba začeti s pasivnim premikanjem rok oziroma nog, da preprečimo otrdelost sklepov! Posebno učinkovito je obsevanje hrbtenice z ultrakratkimi žarki, kar povzroča pojemanje vnetja in ohromelosti. To velja seveda samo za slučaje, kjer ni prišlo do uničenja ganglijskih stanic v prednjih rožičih hrbtnege mozga! Poleg elektrofizikalnih procedur so jako priporočljive masaže v vodi in aktivno premikanje nog in rok v kopeli. Tukaj je bolniku v veliko pomoč že naravni vzgon vode, ki lajša težo telesa. Zato ni potrebno bolniku nobenih posebnih naporov, da premika svoje telesne dele. To ga tudi podžiga k nadaljnim in vztrajnim vajam in deluje jako povoljno na njegovo duševno stanje, ko vidi, da mu je ostala možnost premikanja! Velikega pomena je tudi zdravljenje z — malarijo. Ta način je sicer krut, ker mora bolnik prestati še nekaj napadov malarije poleg svoje že itak težke bolezni. Lahko bi tudi to rekli, da izga-

nastopa v nevarni obliki in je pomoč s serumom preslaba ali sploh zamujena. Na ta način upajo, da vendar pride kmalu čas, ko bodo zamogli zatreti to pošast v obliki otroške paralize, ki napade človeka bliskovito, ga sicer redkokdaj ubije, toda ga pohabi za celo življenje.

Dr. K.

Obvestilo

Zvezni urad FLRJ v Celovcu obvešča vse jugoslovanske državljane na področju Koroške, Tirolske, Salzburga in Vorarlberga, da je prišel z registracijo državljanov in izdajanjem potnih dovoljenj. Pozivamo vse jugoslovanske državljane, ki živijo na zgoraj navedenih področjih izpred 6. aprila 1941, da se zaradi registracije prijavijo Zveznemu uradu, kjer dobe vsa nadaljnja navodila.

Zvezni urad FLRJ v Celovcu, Krumpendorf, Pamperlalle 12.

Trgovina vseh električnih potrebščin
Kupujte pri domačem obrtniku

HANS KREUTZ

Celovec, Kramergasse 11 Telefon 21-73
RADIJSKI APARATI NA OBROKE

Za Veliko noč
kupite najugodnejše v Irgovski hiši

HANS THOMASSER • Beljak - Villach
Widmannng. 33

MI VAM DAJEMO
JEDILNA OLJA

v zameno za sončnice, bučne peške, lanena semena, mak, ovrščico, knopijo po najugodnejših pogojih

Westritschnig & Kulterer
kmetijski pridelki, trgovina z mešaninblagom
čevlji

Celovec - Klagenfurt, Völkermarkter Straße 13
Telefon 26-97

Kupujem kožo
zajcev, lisic, kun, dihurjev itd. po
najvišjih cenah, trgovina usnja

Hans Bon

Celovec - Klagenfurt, Osterwitzg. 4
Tel. 46-84

Specialna Irgovina z leseno robo - rešča, pletene torbe, ščelke, melle, cikle in kuhinjski predmeti

Sepp Korenjak

Celovec-Klagenfurt, Benediktinerpl. 10

Behe - ČEVLJI
Beljak-Villach, Widmannngasse 43

velika izbira raznih čevljarskih izdelkov

ITALIENERGASSE 17
špecialna izdelovalnica
smučarskih čevljev in gojzarjev.

Gledališče

Začetek predstav ob 20:00

15. III. »Beneški trgovec — Der Kaufmann von Venedig«
 16. III. »Abschiedswalzer«, (opereta), prem.
 17. III. »Abschiedswalzer«
 18. III. »Abschiedswalzer«
 19. III. »Fährten«, premiera
 20. III. »Abschiedswalzer«
 21. III. »Lohengrin« (opera), premiera
 22. III. »Abschiedswalzer«

KINO

Celovec - Klagenfurt
STADTTHEATER

Predstave ob 16. in 18. uri, ob ponedeljkih tudi ob 20. uri.

Od 16.—19. III. »Es lebe das Leben«
 Od 20.—22. III. »Der Bastard«

PRECHTL

Od 16.—19. III. »Fregola«

CARINTHIA-LICHTSPIELE

Od 16.—19. III. »Der Mann am Scheideweg«
 Od 20.—22. III. »Buffalo Bill«

Dne 18. III. ob 10. in 14. uri pravljica
predstava »Tra, tra, tralala«.

PETERHOF

Od 16.—19. III. »Osterparade«
 Od 20.—22. III. »Jersey Joe Walcott-Heintzen Hoff«

Beljak - Villach

BAHNHOFLICHTSPIELE

Predstave ob 12., 14., 16., 18.15 in 20.30;
ob nedeljah in praznikih tudi ob 10. uri.

Od 16.—19. III. »Erzherzog Johanns große Liebe«

Od 20.—22. III. »Scotts letzte Fahrt«

STADT-KINO

Predstave ob 16., 18. in 20. uri.

Od 16.—19. III. »Der alte Sünder«
 O 20.—22. III. »Gräfin auf 3 Tage«

Elite Filmbühne

Predstave ob 15.45, 18.15 in 20.15, ob nedeljah in praznikih ob 14., 16., 18.15 in 20.15.

Od 16.—19. III. »Wiener Zuckerl«

Od 20.—22. III. »...dann kam der Orkan« (Hurricane)

Apollo Lichtspiele

Predstave ob 10., 12., 14., 16., 18. in 20. uri.

Od 16.—19. III. »Kühne Leute«

Od 20.—22. III. »Nachtwache«

Radio Schmidt

„Velika hiša malega človeka“

Radioaparati za vsakogar. Tovarniško novi 4 cevni Super od 526 S naprej. — Popolnoma prenovljeni aparati od 200 S dalje.

Najbolj moderna popravilnica. Zarnice za dom in preprodejo.

CELOVEC - KLAGENFURT
Bahnhofstr. 22 — Tel. 29-48

Delavnice za vsa steklarska dela
brušenje stekla, pleskanje stekla,
steklne šipe za avtomobile
Zrcala — ogledala

STEKLO IN PORCELAN
HANS BRAMMER

Celovec — Klagenfurt
Lidmanskyygasse 41 — Tel. 30-39